

ČD

magazín
pro vás

Reklamní časopis národního dopravce
10 / 2023 / ROČNÍK 15 / ZDARMA

AUTORKA DETEKTIVEK

**MICHAELA
KLEVISOVÁ**

Ráda tahám
čtenáře za nos

Podzimní menu ČD Restaurant
Cestování po Těšínsku
Vlakem do Varšavy

Hledáme

**STROJVEDOUČÍ
VLAKVEDOUČÍ
VEDOUČÍ POSUNU
POSUNOVAČE
ELEKTROMECHANIKY
MECHANIKY
ZÁMEČNÍKY**

Zaměstnání s nejlepšími vyhlídkami

Dejte se na dráhu, která dává smysl.

Pracujte pro největšího českého železničního dopravce.

NABÍZÍME:

- 5 týdnů dovolené
- zkrácenou pracovní dobu bez snížení mzdy
- příspěvky na stravování, dovolenou a tábory pro děti
- příspěvky na výuku jazyků
- příspěvek na penzijní připojištění
- levnější cestování pro vás a vaši rodinu
- MultiSport kartu
- řadu příplatků nad rámec zákoníku práce (víkendy, svátky, noční práce, práce přesčas...)

POŽADUJEME:

- odpovídající vzdělání dle pracovní pozice
- velmi dobrý zdravotní stav

www.cd.cz/kariera

České dráhy
Národní dopravce

editorial

Vážení čtenáři, milí spolucestující, mléko je mňamka, hlásá nápis na plakátu ve školní jídelně v nejmenovaném kresleném seriálu a je to i heslo, které provázelo celé mé dětství a neopustilo mě ani v dospělosti některým odborníkům navzdory. Ať si kdo chce co chce říká, jakmile začnou na podzim teploty stejně jako intenzita a délka slunečního svitu klesat, spotřeba této potraviny v mé domácnosti raketově vzroste, jelikož jsem za ty roky nepřišla na zaručenější recept, jak si zpříjemnit sychravé večery, než hrnkem horkého kakaa nebo mléka s medem a se skořicí. Samotný nápoj mi vlastně stačí, ale když ho doplním knihou nebo filmem, je hrozba podzimních chmur a výkyvů nálad zcela zažehnaná. Obsah říjnového magazínu mi proto hraje do karet. Hlavní rozhovor s autorkou detektivek s překvapivým rozuzlením Michaelou Klevisovou jsem doslova zhlitla a doplnila si seznam knih k přečtení. Krimi britského střihu mám ráda, ale filmová komedie přijde za dlouhých večerů rovněž vhod, takže snímek Parta hic z konce 70. let, kde se spekuluje o blahodárných účincích bílé tekutiny, bude jasná volba. A když už jsme u té minulosti, pamatujete si na mléko v plastových sáčcích? V rubrice Takoví jsme (ne)byli vzpomínáme i na tuto skutečnost. V říjnu na nás občas sluníčko ještě vykoukne a to je pak potřeba vyrazit na „ten úplně poslední“ výlet sezony. Co třeba do Těšínského Slezska? Český Těšín stojí za návštěvu, v Chotěbuzi je zajímavá archeologická lokalita, k níž vedou turistické stezky, čili jste-li zapojení do výzvy 10 000 kroků, naplníte beze zbytku svůj denní limit pohybu. Beskydské výhledy a gastronomické speciality jsou tu na dosah ruky, a když na to přijde, do zahraničí je to jen přes Olši. Hádejte, který evropský turistický cíl je teď nejvíce v kurzu... Varšava, do které dojedete pohodlně spojí Českých drah. Bezproblémový podzim vám nejen při cestách vlakem přeje

Simona Smithová, zástupkyně šéfredaktora

Obsah

- 6 Rozhovor
Michaela Klevisová
- 14 Naše města
Český Těšín
- 16 Slavná filmová místa
Parta hic
- 24 Železnice
Vůně páry v Sasku
- 32 ČD servis
Skupinová víkendová jízdenka
- 42 Cestopis
Istanbul

52 Tajemno a záhada
Pekelný kostel

59 Fejeton
Opuštěný dům

ČD pro vás – reklamní magazín Českých drah | www.cdprovas.cz | cdprovas@cd.cz

tištěný náklad 60 000 ks	redakce ČD pro vás Generální ředitelství ČD nábřeží L. Svobody 1222 Praha 1 110 15	šéfredaktor Petr Horálek	grafika / DTP / produkce SEVENART s.r.o.
vydavatel České dráhy, a.s.		redakční rada Františka Haisl Vidnerová Simona Smithová Petr Nešpůrek Jiří Jeřeta Petr Vondráček	inzerce a předplatné info@cdprovas.cz
datum a místo vydání 4. října 2023, Praha	ISSN 1210-9142	tisk Walstead Moraviapress s.r.o.	

PRO AUTORY A SOUTĚŽÍČÍ:

Informace o poskytování a zpracování osobních údajů a jejich ochraně podle platné legislativy GDPR najdete na www.cdprovas.cz.

Vlaky ČD přepravily za půl roku 79 milionů lidí

V prvním pololetí roku 2023 vzrostl meziročně počet cestujících ve vlacích národního dopravce o čtyři miliony. Celkově tak České dráhy od ledna do června přepravily 79 milionů lidí, což znamená meziroční růst o 6%.

Pozitivní vývoj v přepravě cestujících se projevila i růstem tržeb z prodeje jízdenek, který činil 4,6 miliardy korun (+ 18 %). Došlo také k mírnému zvýšení přepravního výkonu. Ten za první pololetí činil 3,6 miliardy osobokilometrů, to je asi o 10 milionů více než v první polovině roku 2022. K výraznému zlepšení došlo u mezinárodní přepravy, kde se od ledna do června 2023 tržby meziročně zvýšily o více než čtvrt miliardy Kč, respektive o 35%.

NA TRATÍCH PŘIBÝVAJÍ NOVÉ PANTERY A LIŠKY, na Berounsku, Kolínsku i na Vysočině

Moderní jednotky RegioPanter jezdí od začátku září na osobních vlacích mezi Havlíčkovým Brodem a Kolínem. Současně s tím se zvýšil počet RegioFoxů na spojích z Berouna do Rakovníka a do Prahy přes Rudnou. Nové vlaky nabízí komfortní cestování v klimatizovaném a nízkopodlažním interiéru. Samozřejmostí je možnost připojení k internetu pomocí wi-fi a nabíjení přenosné elektroniky.

RegioPantery od začátku září pravidelně obsluhují osobní vlaky z Havlíčkova Brodu přes Světlou nad Sázavou, Golčův Jeníkov, Čáslav a Kutnou Horu do Kolína. Na Vysočině už jezdí celkem šest elektrických jednotek RegioPanter. Poprvé v tomto kraji vyjely na začátku letošního května. Cestující se jimi svezou na trati mezi Havlíčkovým Brodem a Žďárem nad Sázavou, z Havlíčkova Brodu do Jihlavy, respektive Jihlavy města, a nově i do Kolína.

Na tratích Středočeského kraje a Prahy probíhá od poloviny srpna zkušební provoz nových motorových jednotek RegioFox. V průběhu září se

rozšířil o další, takže každý den jezdí až tři jednotky z celkových pěti, které mají České dráhy k dispozici. Lišky denně najedou zhruba 1 400 kilometrů a v pracovní dny obslouží až 38 vlaků. Před konečným schválením a uvedením do pravidelného provozu musí ujet dohromady nejméně 50 000 kilometrů.

Využívejte cyklověže se slevou přes In Kartou

Městská, turistická, sportovní kola nebo elektrokola. Všechny typy bicyklů můžete uschovat v cyklověžích Biketower, které jsou na osmnácti místech po republice.

Často se nachází nedaleko nádražních budov, po uschování kola tak můžete pokračovat v cestě vlakem. Zákazníci ČD s In Kartou s nahanou platnou aplikací IN 25, 50, 100 nebo Business mají v šestnácti z osmnácti věží uschování na prvních 24 hodin zdarma. Turistická sezona ještě neskončila!

Za nasbírané ČD Body do Hudebního divadla Karlín

Za každých 20 věrnostních ČD Bodů získáte voucher se slevou 25% na jednu vstupenku na vybraná představení do Hudebního divadla Karlín – Legenda jménem Holmes, Rebelové, Slunce, seno, jahody, Dracula a Jesus Christ Superstar. Voucher lze použít pro jednorázový online nákup na www.hdk.cz nebo v pokladně divadla. To je nejnámější a největší muzikálovou scénou u nás, která uvádí výpravné a hvězdně obsazené světové i české muzikály s velkou pěveckou a taneční company a živým orchestrem.

FOTO: DAVID KRAUS/ARCHIV.HDK

Druhá vstupenka zdarma do Muzea šlapacích autíček

Pokladem pro všechny milovníky nostalgie, historie a dětství je Muzeum šlapacích autíček v Praze. Můžete zde obdivovat různé modely od klasických dobových vozů až po oblíbená dětská vozítka ze 60. a 70. let minulého století, kdy se hračky vyráběly s láskou k detailům. Každá z nich má svůj příběh a historii. **Za 30 ČD Bodů z věrnostního programu národního dopravce získáte vstupenku zdarma k první zakoupené vstupence do tohoto muzea.**

**SLEVA
30%**

Na Comic-con junior do Brna s výhodnou nabídkou Vlak+

Přijďte si vychutnat životní zážitek všech fanoušků filmů, seriálů, her, knih a komiksů. Comic-con junior se uskuteční 21. a 22. října na brněnském výstavišti.

A pokud se na něj vydáte vlakem, můžete využít slevu 30% na zpáteční cestu s nabídkou Vlak+. Festival přinese program pro dospělé i pro děti. Těšit se můžete na besedy, fotky a podpisy hostů z Česka i ze zahraničí, na obří videohernu, deskohernu či prodej fanouškovského zboží. Více na <https://junior.comiccon.cz>.

pont to go

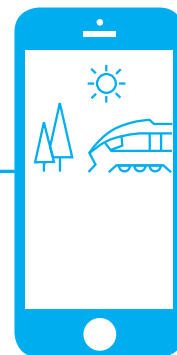
Říjnový tip z pohodlných obchodů na trase

Jedinečné chuťové zážitky s novými chipsy Doritos

Sháníte nevědní kulinářskou zkušenost? Na vybraných nádražích s prodejnami PONT to go jsou nyní v nabídce kukuřičné chipsy Doritos, které vám dopřejí jedinečný gastronomický zážitek. Jejich originální příchutě sladkého chilli, pálivé papriky a nachos se sýrem vás budou doprovázet na cestách i při fandění u zápasů či sledování filmů. Navíc je můžete dle svých preferencí vylepšit různými dipy, které s Doritos vytváří báječné kombinace. Neváhejte a vyzkoušejte je. Příjemnější cestování vám přejí
Pohodlné Obchody Na Trase.

www.ponty.cz

Zpestřete si říjnové víkendy výletem. Že nevíte, kam se vypravit? Nemusíte pátrat na internetu. Stačí si do mobilu nebo tabletu stáhnout bezplatnou aplikaci Vlakem na výlet. V ní si snadno vyhledáte tipy na ty pravé zážitky. Na své si zde přijdou jak turisté, cyklisté nebo rodiny s dětmi, tak fanoušci železnice či labužníci. Tato aplikace vás navíc za výlet odmění – za každý můžete získat ČD Body do věrnostního programu Českých drah.

Za každý výlet vás odměníme ČD Body

FOTO: MUSOLEUM/DAVIDA ČERNÉHO

FOTO: JUNIORFEST, Z.S.

Střední Čechy

FOTO: VADIMÍR HOLAN, ARCHIV VSCCR

ZA UMĚNÍM

Na prohlídku smíchovského Musolea Davida Černého

Baví, šokují a provokují. Díla Davida Černého patří k tomu nejlepšímu, co může současné české umění nabídnout. Absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze na sebe upozornil už začátkem 90. let plastikou trabantu na nohách s názvem Quo vadis nebo přemalováním sovětského tanku č. 23 narůžovo. K jeho nejznámějším dílům patří sochy miminek, které od roku 2000 zdobí žižkovský vysílač. V dubnu letošního roku byla nedaleko pražského smíchovského nádraží otevřena galerie moderního umění se stálou expozicí tohoto umělce – Musoleum. To vzniklo přestavbou historické budovy bývalého smíchovského lihovaru. V Musoleu nechybí kavárna nebo vyhlídková terasa.

Nejbližší železniční stanice: Praha-Smíchov

S DĚTMI

Zajedte si za filmovou zábavou na JUNIORFEST

Nepromeškejte tradiční podzimní filmovou událost. Od 3. do 8. listopadu se v šesti městech Plzeňského kraje koná festival JUNIORFEST. Nejen za filmovou zábavou se můžete vypravit do Plzně, Horšovského Týna, Dobřan, Domažlic, Klatov nebo do Přeštic. Součástí programu jsou autogramiády a akce pro děti a celou rodinu. JUNIORFEST nabízí přehlídku filmových projekcí určených hlavně dětem a mladému publiku. Do festivalového programu se vybírají kvalitní filmy, které zpravidla nejsou v české distribuci běžně dostupné. Letos se koná 16. ročník festivalu a opět se můžete těšit na šest dní nabitých zábavou. Více na www.juniorfest.cz.

Nejbližší železniční stanice: Plzeň hl. n. / Horšovský Týn / Dobřany / Domažlice / Klatovy / Přeštice

PRO CYKLISTY

Lokálkou na Dobříš a zpět na kole

O víkendu jezdí z Prahy na Dobříš vlak, který vám pohodlně převezme i jízdní kolo. Využijte toho, svezte se motoráčkem a na zpáteční cestě si v sedle kola vychutnejte příjemné ticho a sportovní zážitek v lesích přírodního parku Hřebený. Ujedete téměř 50 kilometrů a vystoupáte až k vysílači Cukrák. Těšte se na kulturní vložku v podobě návštěvy zámku Dobříš či Mníšek pod Brdy, obklopených krásnými parky, nebo též poutního areálu Skalka. Potřebnou energii doplníte při obědě v Pivovaru Kytín nebo na Zbraslavi v oblíbeném stánku s občerstvením přímo u Vltavy u asfaltové cyklostezky, po které pak můžete pokračovat až do centra Prahy.

Nejbližší železniční stanice: Dobříš

FOTO: ARCHIV VÝSTAVIŠTĚ FLORA OLOMOUČ (2X)

FOTO: JAROSLAVA ŠTEPÁNKOVÁ

FOTO: TOMÁŠ HERMÁNEK

ZA MAŠINKAMI

Do Trutnova na výstavu železničních modelů

Nejméně dvacet modelových kolejišť nej-různějších měřítek bude k vidění na výstavě pořádané Klubem železničních modelářů v Trutnově. Ta se koná v hale Základní školy Rudolfa Frimla od 26. do 29. října. Kromě tuzemských modelů na výstavě uvidíte kolejiště z Rakouska, Německa nebo Polska. Chybět nebudou ani různé diorámy a vitríny s modely. Před školou děti povozí zahradní železnice. Výstava je otevřená od čtvrtka do soboty od 9.30 do 18.00 hodin, v neděli od 9.30 do 16.00 hodin. Vstupné stojí 100 Kč, za děti zaplatíte 50 Kč. Od trutnovského hlavního nádraží dojdete ke škole asi za čtvrt hodiny, celá trasa bude osazena pouťáči a směrovkami.

Nejbližší železniční stanice:
Trutnov hl. n.

ZA POZNÁNÍM

Ve Starém Městě do pravěku i za věrozvěsty

Region kolem Starého Města u Uherského Hradiště proslavily archeologické nálezy z období Velké Moravy, avšak najdete tu i stopy staršího osídlení. S otisky pravěku stejně jako s příběhem slovanských věrozvěstů se seznámíte v Památníku Velké Moravy – Cyrilometodějském centru. Původní objekt památníku byl postaven v letech 1959 a 1960 nad základy kostela objeveného archeologem Vilémem Hrubým. Právě pozůstatky hřbitovního kostela tvoří centrální část multimediální expozice Velká Morava. Kromě nové expozice Příběh Konstantina a Metoděje patří k hlavním atrakcím rovněž haptická neboli hmatová stezka expozice Pravěk Uherskohradištska.

Nejbližší železniční stanice:
Staré Město u Uherského Hradiště

NA VÝSTAVU

Svět barev, vůní a světla na tradiční Floře Olomouc

Zaďte si od 5. do 8. října do hanácké metropole. Na místním výstavišti se v tyto dny koná každoroční podzimní výstava Flora Olomouc – Hortikomplex. Letos připomene 30 let od rozdělení Československa a tomu odpovídá také podtitul výstavy – Společné kořeny. Tím bude inspirovaná hlavní expozice v největším pavilonu A. Jejimi autory jsou uznávaní floristé Pavlína Švecová a Zdeněk Kupilík, kteří na čtyři dny vytvoří unikátní svět plný barev, vůní a světla. Na výstavišti samozřejmě najdete velké zahradnické trhy, těšit se můžete na festival gastronomie a nápojů Olima, včelařskou výstavu, cukrářský šampionát, výstavu o kořenech a bylinkách, ochutnávky moravských vín, pěstitelskou poradnu a další doprovodný program se spoustou přednášek a workshopů. Neváhejte a přijďte objevit bohatství naší země a třeba i dobře nakoupit.

Nejbližší železniční stanice:
Olomouc-Nová Ulice

Michaela Klevisová

Text: Eva Fraňková

Foto: Archiv Michaely Klevisové

DOBRÁ DETEKTIVKA NEPOTŘEBUJE NÁSILÍ, čtenář má být hlavně v napětí

Svůj první román psala přes tři roky. Po šestnácti letech se svými knížkami dokáže slušně uživit a právem patří mezi královny české detektivky. Michaela Klevisová píše bestsellery ve své domácí pracovně pouze v obklopení koček, ale není prý samotářský typ. Kdykoli může, utíká ke své celoživotní lásce – ke koním. A také do Beskyd, které jsou pro ni druhým domovem.

Chodíte se ještě dívat do knihkupectví, zda si čtenáři odnáší vaše knihy?

Musím přiznat, že když jdu okolo, tak se ze zvědavosti podívat zajdu. Zajímá mě, jestli tam mé knížky mají, i když dnes už tam nechodím inkognito. Prodejci mě poznávají, přece jenom jsou to lidé z oboru. Když jsem začínala psát a viděla, že moje nová kniha v prodejně není, šla jsem k pultu a zeptala se na ni. Udivuje mě, kolik děl českých autorů dnes vychází.

Člověk se ve všech těch novinkách už těžko orientuje.

Ano, konkurence je skutečně obrovská! Moje knihy jsou vlastně jen takový střípek na trhu a já si uvědomuju, jak je skutečně těžké se prosadit. Těší mě, jak dobře se prodávají, a myslím, že už asi není šance, aby se tak dělo ještě ve větším měřítku, protože si to jako autoři zkrátka musíme nějak rozdělit.

Věnujete se krimi. Kdybyste měla někam zařadit vlastní život, kterému literárnímu žánru by se podobal?

Detektivce určitě ne. Viděla bych to na pohodové čtení na dovolenou. V mém životě se toho zase tolik neděje, za což jsem ovšem ráda, protože nejsem člověk, který by vyhledával adrenalinová dramata. Dvacet tři let jsem dělala v redakci ženského časopisu, čehož jsem nechala až ve chvíli, kdy mě začaly žít knížky. S přítelem jsme spolu také celou

Se svým koněm Coolishaakem

Nechci se u psaní bát, nechci psát krváky, ráda příběhy zamotávám a vymýšlím slepé uličky.

věčnost, chodíme spolu od střední školy. Můj život by nevydal na román, přestože ho mám v poslední době bohatší – loni jsem si třeba pořídila dva koně.

Byl to váš sen?

Ano, celý život. A starost o koně mi zabírá samozřejmě spoustu času, ačkoli je nemám doma, ale jsou ustájení u trenérky. Také to stojí peníze. Já si však řekla, že někdo se rád potápí, jiný cestuje do Tichomoří a já jsem si pořídila koně. Děje se kolem nich celá řada věcí, například s nimi jezdíme na závody do ciziny.

Lásku ke koním jste pociťovala už od dětství?

Ano, totálně. A nikdo nevěděl, kde se ve mně bere. Než jsem šla do první třídy, vyrůstala jsem v podstatě na Plzeňsku na vesnici u babičky a u dědy, protože máma často pracovala a jezdila za mnou od jara do podzimu z Prahy na víkend. Na vesnický život jsem si zvykla, byla jsem blízko zvířat, a když jsem potom musela do Prahy, nechtělo se mi, ve městě jsem se nudila. Lásku k těmto vznešeným tvorům možná pramení z genů po pradědovi, který byl obchodníkem s koňmi.

Z koňského prostředí jste napsala román Dům na samotě. Vaše poslední kniha Vraní oko je zase z oblasti ornitologie. Nakolik je pro vás důležité znát dobře lokaci, v níž se děj odehrává?

To je pro mě zcela zásadní. Všechny mé příběhy se odehrávají v prostředí, které jsem už předtím dobře znala. Není to tak, že bych si řekla, že napíšu třeba román o šachistech, a šla studovat šachy. Na těch místech, o kterých píšu, jsem opakovaně trávila dovolenou nebo mě tam zavedla práce, případně se tam odehrával můj koníček.

Při vytváření postav se inspirujete také důvěrně známými lidmi ze svého života?

Ne, tam to funguje naopak. Když si představuju nějakou konkrétní osobu, omezuje mě to v psaní, protože si říkám, že takhle by se ve skutečnosti nezachovala. A já třeba potřebuju, aby

Detektivku Vraní oko jí pokřtily herečky Tereza Kostková a Jáná Stryková

Kmotrami knihy Zmizela v mlze se staly spisovatelka Bára Nesvadbová a herečka Kristýna Kociánová

Na dovolené na Azorských ostrovech při korekturách románu Sněžný měsíc

V roce 2023 se setkala s hvězdou krimi žánru Joem Nesbøm

Očima autorky

Milá, usměvavá, bezprostřední, velmi otevřená a spokojená. Setkání s ní na mě udělalo dojem, protože jsem vždy obdivovala lidi, kteří si šli za svým, dokázali opustit teplíčko a jistotu stálého zaměstnání a vydat se svou vlastní cestou. Navíc má Michaela stejně jako já ráda přírodu, hory a literaturu. Už se nemůžu dočkat, až přijde ta vytoužená chvíle a já usednu k jejímu poslednímu románu Vraní oko. Pro nastávající sychravé podzimní večery je prý jako stvořený.

něco ukradla. Proto si postavy musím vymýšlet. Samozřejmě se inspiroju různými příběhy, z každého si však vezmu jen něco, zmixuju vlastnosti jednotlivých lidí dohromady a vytvořím novou figuru. Do každé z nich se pak snažím vcítit.

Jak takové sžívání se s postavou probíhá?

Chci pochopit, co prožívá, a vidět svět jejíma očima. Pokud je to například žena, která vyrůstala bez otce a stýská se jí po něm, představuju si, že jsem to já, a snažím se přijít na to, jak bych se cítila, co by mi vadilo, co bych si přála udělat a podobně. Najednou se tou postavou de facto stanu. Je to časově i psychicky celkem náročné, bez toho to nicméně neumím.

Jak byste popsala svůj styl?

Snažím se používat velmi přirozený jazyk bez nějakých příkras a parád. Mluví tak moje postavy a popisuju tak rovněž děj, nechci mít v textu milion složitých souvětí, přirovnání a metafor. Chci, aby síla příběhu byla v samotném prožitku. V jedné recenzi mi vytkli, že píšou moc jednoduše, ale to je můj záměr. Usiluju o to, aby se čtenáři soustředili na samotný děj, atmosféru, emoce, ne na jazyk jako takový. Jako čtenářku mě totiž přemíra metafor a jazykových hříček v textu strašně ruší.

Většina čtenářů se v recenzích shodla, že je vředycky překvapí rozuzlení děje. Taháte je ráda za nos?

Jasně, právě tohle mě baví a drží stále u detektivního žánru. Nechci se u psaní bát, nechci psát krváky, ráda příběhy zamotávám a vymýšlím slepé uličky.

Prý při psaní nespolupracujete s opravdovými kriminalisty ani nečerpáte z kronik. Jak si můžete být jistá, že by se děj mohl opravdu odehrát tak, jak ho popisujete?

Mám technickou podporu, a to skriptu z vysoké školy, kde se kriminalistika studuje. V nich si vyhledávám veškeré důležité věci, jako je policejní postup a terminologie. Všechno je v nich popsáno tak, že tomu rozumím i já jako laik. Obávám se, že pokud bych spolupracovala se skutečnými kriminalisty, mohli by mi příběh nějak překopat. Já nepišu literaturu faktu, nýbrž fiktivní romány.

Co je klíčem k dobré detektivce?

Detektivních žánrů je více. Záleží na preferencích každého čtenáře. Já osobně se držím spíše britského stylu, který není hororový, takže se u něj nemusíte bát. Nejdůležitější pro mě je, aby lidé museli o ději hodně přemýšlet, byli neustále v napětí a neměli pocit, že vědí, jak to celé dopadne. Snažím se nastínit velkou spoustu variant a nechat čtenáře, aby byl zvědavý a chtěl se ptát a přemýšlet. Sama mám ráda, když v knize dočtu kapitolu a hned hltám tu další.

Co říkáte na boom severských detektivek?

Tenhle trend mi vlastně v začátcích hodně pomohl. Odstartovala ho knížka Muži, kteří nenávidí ženy od švédského autora Stiega Larssona. Ta česky vyšla v roce 2008, když jsem zrovna psala svou druhou detektivku. Když vyšla ta první, všichni se divili: Proč ses pustila zrovna do krimi žánru? Vždyť ten nikoho nezajímá! Jenže pak trh zaplavily severské detektivky a s vlnou zájmu se svezly i ty mé. Je ovšem pravda, že severská krimi jako taková mi nikdy nesesla. Nemám ráda brutalitu, přehnané násilí a krutost a myslím si, že dobrá detektivka nic z toho nepotřebuje.

Pokud bych spolupracovala se skutečnými kriminalisty, mohli by mi příběh nějak překopat. Já nepíšu literaturu faktu, nýbrž fiktivní romány.

Je vaše práce samotářská?

V době, kdy píšu, jsem skutečně osamělá, pouze v obklopení svých koček, přitom nejsem vůbec introvert. Naopak, miluju lidi a akce. V tom mi vyhovovala práce novinářky, protože jsem se při rozhovorech potkávala s mnoha osobnostmi, které přinášely nové vjemy. Potřebuju všechny ty lidi a zážitky, na druhou stranu jsem ráda také sama. To si pak užívám, ale nesmí to trvat moc dlouho. Při mé profesi spisovatelky mi novinářskou práci nahrazují řešerše. Obíhám třeba různé odborníky, muzea a podobně, i když z 90 % bych ty informace našla na internetu.

Hodně času trávíte na horách. Čerpáte z nich energii?

Ano, baví mě šplhat do kopců a pak si užívat daleký rozhled z hřebenu. Když napínám svaly a stoupám, připadá mi, že se každá buňka v mém těle raduje z pohybu a námahy. V tu chvíli mám pocit, že žiju naplno. Tělo si na chození po horách rychle zvykne, svaly se naučí pracovat a pak se ze zdolávání kopců stane až závislost. Nejraději mám Beskydy, kde máme blízké přátele a tamní krajina je úžasně nedotčená, s neopakovatelnou atmosférou.

V jednom rozhovoru jste řekla, že jste celoživotně strašně šťastná bytost. Čím si to vysvětlujete?

Prostě jsem se s takovou povahou narodila. Na všem vnímám hlavně to dobré. A když se něco nedaří, místo abych fňukala, hledám okamžitě řešení a bleskově zjednávám nápravu. To mě nakopne, prostě jdu do boje a mám hned lepší náladu. Nesnáším remcání či předvídání katastrof. Nebo takové to: A co když to nevyjde? Lidé by si ušetřili tolik trápení, kdyby řešili problémy až v momentě, kdy nastanou! Já odjakživa žiju výhradně přítomností, takže se dopředu nestresuju vůbec ničím. ■

Michaela Klevisová

Vystudovala žurnalistiku na Univerzitě Karlově. Přes dvacet let byla redaktorkou časopisu *Cosmopolitan* – dnes v něm má na starosti rubriku o knižních novinkách. O výstavách výtvarného umění psala pro magazín *Hospodářských novin IN* a v cestovatelském magazínu *Travel Digest* publikovala reportáže ze svých cest. V roce 2008 získala literární Cenu Jiřího Marka za svou prvotinu *Kroky vraha* a v roce 2012 opět Cenu Jiřího Marka za román *Dům na samotě*. Patří mezi nejprodávanější české autorky.

Program pro
STUDENTY

Se stipendiem vstříc budoucnosti s nejlepšími vyhlídkami

Dejte se na dráhu, která dává smysl. Zapojte se do **Stipendijního programu ČÉDés** u největšího českého železničního dopravce.

Benefity programu:

- příspěvek na studium a jízdné
- příspěvek za nástup k ČD
- odborná praxe v provozu ČD
- jisté pracovní uplatnění
- profesní a osobnostní růst

www.mojedraha.cz

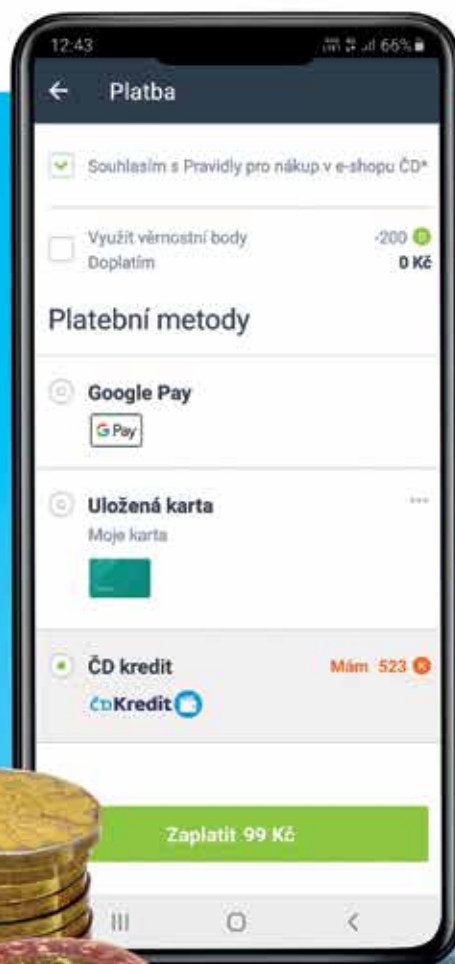
 České dráhy
Národní dopravce

ČD Kredit

Předplatte si svoje cestování pomocí účtu ČD Kredit a nakupujte jízdenky snadno a rychle.

- **nejrychlejší nákup** jízdenky v e-shopu, na mobilním webu ČD a v mobilní aplikaci Můj vlak
- částku na účtu máte stále **pod kontrolou**
- snadné dobíjení kreditu **na jedno kliknutí**

Zaregistrujte se na www.cd.cz a aktivujte si službu ČD Kredit.

Cestování vlakem je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz

 České dráhy
Národní dopravec

Turistická oblast na východě naší země nabízí výlety na hraniční trojmezí, do Beskyd, za poznáním historie, lázeňstvím, pestrou gastronomií nebo folklorem. Neztrácejte čas a vydejte se po kolejích do Slezské Ostravy, Českého Těšína či Třince objevit všechny krásy včetně Šikmého kostela v Karviné (viz foto) „razoviteho“ regionu na pomezí Česka, Polska a Slovenska.

ROZDĚLENÁ PERLA TĚŠÍNSKÉHO SLEZSKA láká na koncerty, divadlo i výstavy

I ve Slezsku se často psaly dějiny. Těšín se v roce 1805 stal na chvíli hlavním městem monarchie, když císařský dvůr utekl před Napoleonem z Vídně. Napojení na Košicko-bohumínskou dráhu městu přineslo rozkvět a impozantní nádraží. Po rozdělení města státní hranicí v roce 1920 přišla polská část o železniční spojení a průmysl, česká zase o historické centrum. Jak to tady vypadá dnes, se přijedte podívat.

Text: Simona Smithová

Foto: Turistické informační centrum Český Těšín

V centru Českého Těšína byla v roce 2014 vyhlášena památková zóna. Na náměstí ČSA si prohlédnete novorenesanční radnici a jen o kousek dál bývalou židovskou synagogu z roku 1928, kterou za druhé světové války nacisté nezničili jen proto, že byla součástí zástavby.

Osvěžení v kavárně

Přímo u mostu Družby se za podzimního nečasu můžete zahřát v Čítárně a kavárně Avion. Původní podnik poškodila v září 1939 při ústupu polská armáda, avšak v roce 2010 byl obnoven a pod záštitou městské knihovny se zde konají literární večery, koncerty či výstavy,

takže je znovu centrem zdejšího společenského a kulturního života. Severní hranici památkové zóny tvoří Masarykovy sady, kde můžete kromě podzimních barev obdivovat i novogotický kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova či pomník obětem první světové války.

Za historií i archeologií

Novoklasicistní budovu Muzea Těšínska najdete na Hlavní třídě. Do 8. října ještě můžete navštívit výstavu o ohýbaném nábytku, jenž se na sklonku 19. století vyráběl mimo jiné přímo v Těšíně. Dne 26. října proběhne vernisáž výstavy Plebiscit 1920 / Plebiscyt 1920 a rušno bude též kolem státního svátku, kdy zavládnou Podzimní prázdniny v muzeu (28. a 29. října).

Pobočkou muzea je Archeopark v nedaleké Chotěbuzi, kam dojedete pohodlně vlakem. Dne 14. října si tady nenechte ujít Mezinárodní den archeologie a vyzkoušejte si práci archeologa v lokalitě, která se řadí k nejvýznamnějším pravěkým a raně středověkým památkám Těšínského Slezska.

Dvojazyčné divadlo

V kulturním a společenském středisku zažijete pohodový podzim – ve dnech 11.–20. října zde proběhne Mezinárodní dekáda varhanní, komorní hudby a sborového zpěvu. Jazzklub 27. října rozezní folk-popová kapela Druhá náhoda a den nato to bude možné roztočit na Halloweenké oldies party. V Českém Těšíně můžete navštívit také jedině profesionální

Osobnost regionu

» Ida Münzbergová

Narodila se 19. února 1876 ve Stříteži do německé rodiny arcivévodského lesního. V letech 1846 a 1854 u nich doma pobýval významný malíř Josef Mánes. Navštívila uměleckou školu pro paní a dívky a uměleckou akademii ve Vídni, kde ji vedl mimo jiné Gustav Klimt. V hlavním městě monarchie setrvala do roku 1911, následně se usadila v Těšíně a vyučovala kreslení na dívčím gymnáziu. Po rozdělení města škola zanikla a Ida Münzbergová žila ve skromných poměrech v levobřežní, tedy československé části. Dlouhá léta obývala činžovní dům významného stavitele Ludwiga Kametze v ulici Pražská čp. 17.

FOT. MICHAEL TILNER/SKANSKA

Živila se prodejem svých obrazů a příležitostnou výukou malby a kreslení. Tvořila v duchu realismu, nejčastěji portréty, ale na přání klientů také květinová zátiší, případně těšínská zákoutí. Jako dosud jediná výtvarnice na plátně zvěčnila rostlinu květnatec zubatý (dříve čemeřicový), známý pod lidovým názvem Těšíňanka. Byla pevnou součástí těšínské umělecké scény a se svými souputníky se účastnila výstav v regionu. Nejvýznamnější byla expozice v květnu 1924 v polském Těšíně, velký úspěch měla i její samostatná výstava na radnici v prosinci 1933. Mimořádný zájem vzbudily její obrazy na velké Výstavě Těšínska 10.–31. července 1955, ze které se však už nemohla radovat, neboť zemřela během druhého dne expozice.

dvojazyčné divadlo v Česku. Divadelně to zde žije i díky festivalu Bez hranic, jehož 32. ročník se završí 8. října.

Vzhůru do Polska

Po rozdělení Těšína připadlo našim severním sousedům středověké centrum se svými památkami a malebnými zákou-

tími. Vyrazte sem na průzkum s bezplatnou aplikací Vlakem na výlet a získáte 25 ČD Bodů. Tříkilometrová trasa začíná u nádražní budovy na české straně a přes most vás dovede na Zámecký vrch, ze kterého budete mít Český Těšín jako na dlani. A co teprve z Piastovské věže! Nahlédněte do románské rotundy sv. Mikuláše a sv. Václava z poloviny 11. století a projděte se kolem bývalého Loveckého zámečku Habsburků k branám pivovaru z roku 1846. Na hlavním náměstí si pak trochu odpočíte, abyste následně u studny Tří bratří vstřebali legendu o vzniku města. □

Vlakem do Českého Těšína

Město leží na koridorové trati, jež spojuje Těšínsko s Olomoucí, Prahou, Plzní i Chebem. Optimální spojení si vyhledáte na www.cd.cz nebo v aplikaci **Můj vlak**. Z hlavního města vás na místo za zhruba čtyři hodiny dovezou přímé spoje IC Ostrava n EC Ostrava nebo za 3 hodiny 40 minut spoj Pendolino. Z Břeclavi cesta zabere kolem tří hodin a přestupovat budete ve stanici Ostrava-Svinov.

Text: Petr Horálek

Foto: Wikimedia a archiv ČD

PARTA HIC

Kalciová bariéra z mléka pro horníky

Když horník pije mléko, bude zdravější a podá lepší pracovní výkon. Tak by se dalo shrnout z vědeckého hlediska sporné poselství normalizační agitky jménem Parta hic, která díky hvězdnému hereckému obsazení neupadla v zapomnění. Scénář je sice pitomý, ale občas se zasmějete. A ještě vám k tomu zazpívá zlatý slavík.

FOTO: PARTA HIC (1976, REŽISÉR: HNEK BOČAN) © SFK / ZDROJ: NFA (2X)

Je to hodinu a půl trvající reklama na mléko, nebo oslava hornické práce? Asi obojí. V 70. letech se točila spousta agitačních veseloher, ovšem jen některé se vysílají v televizi dodneška. Tahle se mezi ně s odřenýma ušima dostala. Režisér Hynek Bočan totiž do hlavních rolí prosadil oblíbené komiky včetně Vladimíra Menšíka, Josefa Dvořáka, Jiřího Krampola a Petra Nárožného.

Já jsem horník, kdo je víc?

Bylo by snadné odsoudit Partu hic jako komunistický kýč. Kdyby dnes nevznikaly obdobné kapitalistické kýče. Zatímco

„Jsou přece mnohem těžší zkoušky na světě. Kdo to nemůže vidět, ať klidně zavře oči.“

v současnosti na nás z filmového plátna často pomrkávají hrdinové a hrdinky, kteří zdánlivě nepracují a jen řeší své soukromé a milostné problémy, přičemž si užívají v luxusních resortech, za normalizace byla v kurzu těžba uhlí. Dobová propaganda kladla horníky na vrchol pomyslné společenské pyramidy.

Na práci v dolech se pělý ódy. A v komediální podobě byly pro veřejnost lépe „stravitelné“, respektive koukatelné.

Odbory sehnaly Gotta

Ve snímku Parta hic se závodní lékařka Alice Váňová (Regina Rázlová) rozhodne pro experimentální výzkum, který má potvrdit, zda pravidelné pití mléka může u horníků vytvořit tzv. kalciovou bariéru. Ta by je ochránila před silikózou, tedy před plicním onemocněním způsobeným vdechováním malých částic křemíčitého. Doktorka pro svou vědeckou práci nemůže sehnat dobro-

Ostravské hlavní nádraží vytvořilo kulisu pro začátek i konec filmového příběhu

volníky, protože všichni chlapi považují veřejné pití mléka za ostudu.

Do řešení problému se zapojuje šéf odborů Janeček (Václav Babka) a ředitel šachty Kodet (Jaroslav Moučka). Janeček organizuje luxusní večeři v podnikovém hotelu a slibuje hory doly (třeba vstupenky na mezinárodní fotbalové utkání). Nakonec vytáhne největší trumf: estrádu v kulturním domě s opravdovým Karlem Gottom. Manželky horníků jsou v extázi, ale cíle dosaženo nebylo. Parta hic se do experimentu zapojí až poté, co omylem uvěří, že jejich člena odvedla Veřejná bezpečnost. Kodet však našel stabilnější řešení. Přesvědčí svého ředitelského kolegu v Polsku, aby si doktorku Váňovou i s celým výzkumem na půl roku „vypůjčil“.

Ostrava a Karviná

Nabízí se otázka, koho může tento retro film ještě oslovit. Kromě fanoušků Karla Gotta připadají v úvahu železni-

čáři, protože začátek i finále příběhu se odehrávají na ostravském hlavním nádraží. Právě sem přijíždí Alice Váňová, aby se dozvěděla, že její snoubenec, kvůli kterému změnila zaměstnání, musí narychlo odjet na pár měsíců do ciziny. A ze stejného nástupiště doktorka na konci vyráží do Polska, aby zde zanechala navráťivšího se snoubence. Zatímco v úvodu kamera zabírá Ostravu z bočního okna vlaku, na závěr se můžeme dlouze kochat výhledem ze zadních dveří posledního vozu soupravy.

Obyvatelé severní Moravy a Slezska si zase mohou užít záběry z reálného prostředí karvinského dolu, který tehdy nesl jméno 1. máj a dnes je známý jako Barbora. Ve filmu se – aspoň podle nástěnky – nazývá Mír. Filmaři se dokonce podívali i pod zem. Menší část záběrů byla pořízena také v dolech u Kladna. Zbývá jen odpovědět na otázku, zda mléko opravdu dokáže ochránit horníky před silikózou. Těžko. □

Důl Barbora v roce 1911

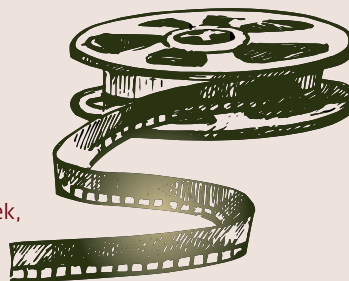

Těžba skončila před 21 lety, dnes tu vzniká vzdělávací park

PARTA HIC

Československo, 1976, premiéra 1977, 91 minut

- » Režie: Hynek Bočan
- » Scénář: Zdeněk Stehlík
- » Kamera: Michal Kulič, Jiří Šámal
- » Hudba: Ladislav Štaidl
- » Hrají: Vladimír Menšík, Josef Dvořák, Josef Kemr, Petr Nárožný, Jiří Krampol, Ivan Vyskočil, Josef Skopeček, Regina Rázlová, Václav Babka, Jaroslav Moučka, Karel Gott, Míla Myslíková, Simona Stašová, Ladislav Trojan, Jana Břežková a další

Důl Barbora

Hloubení zde bylo dokončeno v roce 1910 a během první světové války už běžela těžba naplno. Důl se původně jmenoval Austria, později Józef Piłsudski, od roku 1920 (a rozdělení Těšínska) Barbora. Za druhé světové války těžba vyrostla až na téměř jeden milion tun ročně, ovšem bez ohledu na efektivitu. K největšímu neštěstí došlo v květnu 1981 (zahynulo sedm lidí včetně ředitele) a v říjnu 1990 (zemřelo 30 horníků). Těžba skončila 16. prosince 2002. Dnes zde vzniká vzdělávací a zábavní park. Těžní věže dolu však byly zachovány.

Mléko a zdraví

Osvětové kampaně na potraviny běžely v médiích rovněž před rokem 1989. Slogan Mléko ničím nenahradíš se objevoval v různých reklamách v televizi i novinách. Ve filmu Parta hic měli horníci pít pravidelně půl litru mléka po každé šichtě. Vztah odborníků k mléku nicméně prošel vývojem. Někteří ho doporučují jen dětem, jiní upozorňují, že konzumaci mléka u dospělých je třeba kombinovat s pohybem. Jednoduchý recept na zdravý prostě neexistuje.

» Hodně mléka, spousta dobrých herců s jediným cílem – a to pít po filmu hodně mléka.

Kingik,
ČSFD.cz

Archeopark Chotěbuz-Podobora

ZA NÁLEZY Z PRAVĚKU, DO MUZEA I ZA NÁKUPY po cestě z Chotěbuze do Těšínů

Při turistickém putování po Těšínsku nalezneme řadu zajímavostí. Objevíme například jednu z významných archeologických lokalit, můžeme navštívit Archeopark Chotěbuz-Podobora i Muzeum Těšínska. A ochutnáme řadu lahůdek – od rybích specialit až po vyhlášené polské bonbony.

Text a foto: Edward Chmiel

Historickou metropolí tohoto regionu byl Těšín, dnes město rozdělené státní hranicí na Český Těšín a Cieszyn. Východním místem naší výpravy však bude Chotěbuz, kam pohodlně dojedeme vlakem. Od roku 1975 byla součástí Českého Těšína, oddělila se od něj v roce 1998. Žije zde asi 1 400 obyvatel a jedná se o obec příhraniční, kde český a polský břeh řeky Olše spojuje 760 metrů dlouhý hraniční most.

Areál Archeoparku

Zdejší zámek bohužel není veřejnosti přístupný. Avšak zajímavým místem, které za návštěvu rozhodně stojí, je Archeopark. Dojdeme k němu z nádraží za pár minut

V aplikaci
Vlakem na výlet
získáte za tuto
trasu
20 ČD Bodů

po zelené turistické značce. Chotěbuz je jednou z nejvýznamnějších archeologických lokalit pravěkých a raně středověkých památek v oblasti Těšínského Slezska.

V okolních lesích se nachází osídlení, které se datuje do pozdní doby bronzové a halštatské, jež později nahradilo ohrazené středověké slovanské hradiště. A právě zde byl vybudován areál Archeoparku, který s rozmístěnými sídly zobrazuje, jak to tady asi kdysi vypadalo.

Na komentovanou prohlídku s průvodcem se dá vydat od dubna do října. Po celý rok si pak můžeme prohlédnout interaktivní expozici. Vstup do areálu vede přes moderní multifunkční budovu s výtahem. Konají se zde různé akce, zavítat sem můžeme třeba na Cyrilometodějské dny.

Piastovská věž v polském Těšíně

Rybí dům a židovský hřbitov

Po prohlídce Archeoparku se lze občerstvit nejen rybí lahůdkou v další zajímavosti obce, a to v Rybím domě, na nějž natrefíme po cestě od nádraží, jež pak pokračuje do Českého Těšína. Nejprve se vydáme po zelené turistické značce k rozcestníku Chotěbuz-Obora, kde se napojíme na žlutou značku a dojdeme k rozcestníku Chotěbuz-bus. Odtud půjdeme po modré turistické značce, která nás dovede příhraniční krajinou k nádraží v Českém Těšíně. Ze zajímavostí této trasy stojí za zmínku, že po cestě projdeme kolem židovského hřbitova v Českém Těšíně, který byl vybudován v roce 1926. Trasa měří zhruba 8,6 kilometru. Pokud chcete ušetřit sílu

Vstup do Archeoparku Chotěbuz-Podobora

Rybí dům

Vlakem do Chotěbuze

Z Ostravy

Přímým regionálním vlakem

Z Olomouce

Vlakem vyšší kvality do Ostravy a dále regionálním vlakem

DĚLKA TRASY AŽ 9 KM

Nádraží v Chotěbuzi

a kilometry v nohou na prohlídku obou měst, můžete se z Chotěbuze do Českého Těšína svézt vlakem.

Od nádraží se projděte k náměstí ČSA, kde se konají různé kulturní akce a odkud je to jen pár kroků k Muzeu Těšínska. To má celkem pět poboček: v sídle Archeoparku Chotěbuz-Podobora, v Českém Těšíně, v Jablunkově, v Havířově a v Životicích. V Českém Těšíně se nachází historická budova muzea. Od roku 2020 je zde zřízená moderní muzejní expozice ukazující vývoj Těšínského Slezska od prehistorických dob po nedávnou minulost. Na pěti patrech můžete zhlédnout přes 1 200 exponátů.

Kousek za hranicí

Po návštěvě expozice v muzeu se po Hlavní třídě vydejte k bližšímu ze dvou hraničních mostů, které spojují oba Těšíny. Kousek od břehu Olše se nachází Malá tržnice, která bývá mimo neděle a svátky otevřená každý den. Můžete zde nakoupit potraviny, ale také oblečení, boty a místní výrobky. Kromě

návštěvy trhu se dá vydat k Zámeckému vrchu s Piastovskou věží, který se nachází jen malý kousek za hranicí po levé straně.

Piastovská věž je pozůstatkem někdejšího hradu. Původně zde stály věže čtyři, ale zachovala se pouze tato. Byla aktivním prvkem obranného systému hradu v době, kdy Slezsku vládli Piastovci. Věž je vysoká cca 30 metrů, má čtyři patra a je veřejnosti přístupná za poplatek. Celý park působí příjemným dojmem a je vhodný na pohodovou procházku. Za dobrého počasí je zde vidět panorama české části Beskyd. V parku se nachází také rotunda sv. Mikuláše a sv. Václava, pocházející nejspíše z 11. století. Jedná se o jednu z nejstarších a nejcennějších památek v Polsku.

Polská specialita Krówka

Ze Zámeckého vrchu je to jen pár desítek metrů do kopce do samotného centra Cieszyna, kde je rozhodně co obdivovat. Za zmínku stojí například divadlo Adama Mickiewicze, kostel

sv. Máří Magdalény a samozřejmě samotné náměstí (Rynek), které právě prošlo rekonstrukcí.

V podloubích u náměstí jsou restaurace a kavárny, kde si můžete před zpáteční cestou na vlak vychutnat různé dobrotky. V okolí najdete také řadu obchodů. Můžete zde koupit třeba chutné bonbony – polskou specialitu zvanou Krówka. Zpátky do Českého Těšína se vrátíte vlakem. Mezi oběma městy funguje mezinárodní doprava. □

LUCEMBURSKÁ HRA O PŘIHOJENÍ SLEZSKA natrvalo k českým zemím

O spojení Čech, Moravy a Polska se pokoušeli se střídavými úspěchy už přemyslovští králové. Teprve Jan Lucemburský však dokázal vojenskými operacemi a za pomoci diplomacie hospodářsky významné Slezsko k našemu území připojit dlouhodobě. Společná historie se psala přes čtyři století, než ji ukončily války s Pruskem v dobách Marie Terezie.

Text: Petr Horálek
Foto: Wikimedia

Černá slezská orlice nadále tvoří součást státního znaku České republiky. Připomíná tak úspěšné lucemburské dobrodružství, při kterém rytířský král Jan dokázal vybojovat téměř celé Slezsko. Dnes nám zbylo asi jen 4 500 km² včetně poloviny bývalého těšínského knížectví.

Poslední Přemyslovci

O expanzi směrem k Baltu se vytrvale a úspěšně snažil bohatý český král Václav II. V roce 1300 dokonce získal polskou korunu, ale dlouho se z ní netěšil, protože o pět let později – jako třiatřicetiletý – zemřel. Když se jeho syn Václav III. ujal vlády, bylo mu pouhých 15 let a zajímal se spíše o světské radovánky. Nečekaná a dodnes záhadná smrt ho zastihla v srpnu 1306 v Olomouci – během vojenského tažení do Polska. Tam už ovšem nikdy nedejlo.

Rytíř na trůnu

Po vymření Přemyslovců se český stát ocitl na pár let ve víru občanské války. Toho okamžitě využil krakovský kníže Vladislav I. Lokýtek, který šel tvrdě za svou vizí sjednoceného polského státu se silným panovníkem. V roce 1320 se dokonce nechal prohlásit za krále. Jeho pozice však nebyla neotřesitelná, protivníků měl více než dost. Kromě řádu německých rytířů na severu se proti němu postavila hrdá slezská knížata na jihu – a také nový český král Jan.

První Lucemburk na českém trůnu se nejdříve musel věnovat upevnění své pozice doma. Nebyl dobrý hospodář, zajímal se spíše o válečný ryk a rytířskou slávu. V Čechách ani moc nepobýval. Za hranicemi se mu dařilo lépe, dokonce se stal říšským vikářem, tedy zástupcem římského krále. S odstupem času se

Rytířský král Jan Lucemburský si podmanil slezská knížata

nechal přesvědčit, aby navázal na snahy svých předchůdců a pustil se do boje o polský trůn, zvláště poté, co sebevědomý Lokýtek zaútočil na konci roku 1326 na říšské Braniborsko.

Přelomový rok 1327

Armáda Jana Lucemburského se vydala na pochod v lednu 1327. Při tažení se ve Slezsku nesečkala s odporem, ale až do Krakova nedešla. Dobyta sice řadu pohraničních hradů, jenže pak se musela stáhnout před narychlo povolánými uherskými oddíly. Následovalo však

Rozsah českého státu (vyznačeno červeně) na počátku 17. století

Těšínský kníže Měšek

Svatováclavská koruna Karla IV. se stala sjednocujícím symbolem českých zemí včetně Slezska

Karel IV. přišel s konceptem zemí Koruny české

velké politické vítězství. Jan přijal v Opavě slavnostní hold některých slezských knížat. Jako první se 18. února podvolil těšínský kníže Kazimír spolu s Boleslavem Opolsko-Falkenberským. O den později je následoval Lešek Ratibořský a Vladislav Bytomsko-Kozelský. Dne 24. února přešel na českou stranu i kníže Jan I. Osvětimský.

V březnu se do Prahy vypravil kníže Jindřich VI., vládce velkého a mocného Vratislavska. Uzavřel dědičnou smlouvu, ve které své území odkázal českému králi (kníže zemřel v listopadu 1335). Na po-

čátku dubna pak král Jan manifestačně vjel do Vratislavi, kde ho Jindřich i opolský kníže Boleslav uznali za svého lenního pána. Tímto aktem začala plnohodnotná integrace Slezska do našeho státu.

Mezinárodní uznání

Slezská knížectví získala vnější ochranu, přičemž si mohla ponechat autonomii. Bylo ovšem potřeba, aby nové uspořádání uznali v cizině. Úlohy zprostředkovatele se ujal uherský král Karel, který potřeboval českého i polského panovníka jako spojence proti Habsburkům. Při jednáních v Trenčíně v srpnu 1335 se proto Jan Lucemburský vzdal titulu polského krále za odstupné 20 000 pražských grošů. Na druhou stranu smlouva uznávala jeho vládu nad Slezskem.

Polský král Kazimír (syn zemřelého Vladislava I. Lokýtky) však dokument neratifikoval. Další kolo jednání tím pádem proběhlo v listopadu 1335 ve Vísegrádu. Byla podepsána řada smluv, které mimo jiné respektovaly lucemburský zisk 13 slezských lén. Kazimír nicméně nové hranice oficiálně uznal až v roce 1339.

Země Koruny české

Karel IV. začal hned po svém nástupu na trůn pravidelně používat termín země Koruny české nehledě na národnostní složení nebo právní tradice. Čechy, Moravu, Slezsko a přilehlou Lužici nechal v listinách ze 7. dubna 1348 prohlásit za věčně spojené a neoddělitelné pod svrchovaností českého krále. Nadále respektoval autonomii slezských knížat s výjimkou území, kde vládl přímo. Současně usiloval o další teritoria, například Svídnicko. Zvětšený stát později nabyl rozlohy přibližně 125 000 km². □

Vratislav jako největší město Slezska v kronice z 15. století

Kdy vzniklo těšínské knížectví

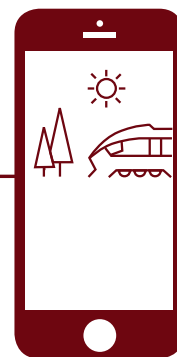
V roce 1281 zemřel opolsko-ratibořský kníže Vladislav I. Jeho synové Měšek a Přemysl původně vládli společně, pak si ale zděděné území rozdělili. Měšek panoval v Těšínsku a sousedním Osvětimsku, přičemž jako kníže těšínský byl poprvé zmíněn v listině z 1. ledna 1290. Politicky se orientoval na Čechy, svou dceru Violu dokonce provdal za mladického krále Václava III. Měškův syn Kazimír, který nastoupil na trůn v roce 1315, už vládl jen na Těšínsku (Osvětimsko připadlo jeho bratru Vladislavovi) a v roce 1327 oficiálně uznal Jana Lucemburského za svého lenního pána. Celé Těšínsko zůstalo součástí českých zemí až do roku 1920, kdy bylo mezinárodní arbitráží rozděleno mezi Československo a Polsko.

Císařský pár Karel IV. a Anna Svídnická

Česká královna a císařovna ze Slezska

Anna Svídnická se stala první českou královnou, která byla rovněž císařovnou. Jako třetí manželka Karla IV. se tak dostala na jeden z nejvyšších společenských postů, na který mohla žena ve středověké Evropě dosáhnout. Karel IV. toužil po Anně původně z politických důvodů, aby pro země Koruny české získal ze Slezska též Svídnicko (Javorsko). Později se do ní však upřímně zamiloval. Když měli v roce 1353 svatbu, bylo jemu 37, jí pouhých 14 let. Anna bohužel zemřela už ve 23 letech. Svídnicko zdědil v roce 1392 český král Václav IV., Annin syn.

Pestrobarevný podzim může být za krásného počasí balzámem na duši a na nervy. Zabalte dětem i sobě pořádnou svačinu a vydejte se vlakem na výlet, ať už na delší cestu do přírody, nebo na procházku městskými parky. A pokud bude pršet, vyberete si z řady atrakcí schovaných pěkně pod střechou.

NATÚRU

Na královnu Beskyd se dá vyjít z mnoha stran

Vysvětlovat místním, kudy na Lysou horu, je jak učit orla létat. Každý má svou oblíbenou trasu – první je třeba náročná na fyzickou, druhá skýtá senzační výhledy, na třetí není tolik lidí. Královna Beskyd je prostě vrchol milovaný, i když o hezkém víkendu dost přelidněný. A člověk se sem pořád rád vrací – i s dětmi. Pokud kombinujete výlet se železnicí, můžete vystoupit ve Frýdlantě nad Ostravicí zastávce a pak se vydat po turistických cestách přes Malenovice kolem Satinských vodopádů, vyhlášené hospody U Veličků a pseudokrasové jeskyně Ondrášovy díry. Pro zpáteční cestu lze zvolit kratší trasu na stanici Ostravice.

ZÁBAVA UVNITŘ

Rybí dům v Chotěbuzi s akváriem, hřištěm i vláčkem

Počasí může být nevyzpytatelné, a tak se při cestování po Těšínsku může hodit „mokrý varianta“ programu. Rybí dům v Chotěbuzi je zajímavý jak vevnitř, tak zvenku. Placenou expozici tvoří akvária s rybami od neonek přes piraně po kapry. Najdete zde také karasy, štiky, sumce, líny, amury nebo cejny. Rybky je možné krmit kousky granulí. Venkovní hřiště je kryté, takže vás střecha ochrání i před deštěm. Děti si tady pojezdí na kladce, půjčí si odrážedlo, sklouznou se na skluzavce nebo vyšplhají a zazvoní na zvon. Před objektem jezdí malý vláček na mince. A hned v sousedství stojí Archeopark Chotěbuz-Podobora.

NA PROCHÁZKU

Lesopark v Třinci s atrakcemi na hřištích

Téměř v centru Třince najdete příjemný lesopark se sítí asphaltových stezek a sypaných cestiček propojujících různé atrakce. Hřiště Na Louce nabízí skluzavku, kladku na ježdění, šplhací tyč a ručkovací žebřík, hřiště U Hnízda zase lanové prolézačky, kladinu nebo opičí dráhu. Na hřišti Na Frýdecké si užijete prolézačku z kůlů a kmenů v podobě dračího sprežení. Na hřišti Na Vyhliďce stojí dřevěný vlak s lokomotivou a prolézacími vagonky. Uprostřed areálu se nachází kamínkovník a v jižní části „lesní učebna“ – ideální místo pro svačinu. Tu si ale musíte přinést s sebou, protože v parku nenajdete žádný stánek s občerstvením.

ZA ODPOČINKEM

Oáza městské zeleně vedle Karvinského moře

V Karvinském parku Boženy Němcové najdete hřiště, oboru s daňky, kavárnu a půjčovnu lodiček. Za příznivého počasí se můžete vykoupat v nedalekém Karvinském moři nebo se aspoň kochat pohledem na hladinu. Pár minut chůze od zámku Fryštát se nachází hřiště Slámová s lanovou stezkou v podobě hradu, potom na vás čeká obora s daňky a kozičkami – a hned jste u loděnice s kavárnou a barem. Můžete si též vypůjčit lodičku k projížďce. Za chladnějšího počasí si dejte horký nápoj. Celý park je populární a krásně opravený. Má to ale i negativní stránku – chodí sem velké množství lidí. Ovšem i příznivci ticha najdou plácek, třeba někde v rákosí.

ČD Bike

Půjčovny kol a služby pro cyklisty

- 68 půjčoven kol (ve vybraných stanicích si lze vypůjčit i elektrokola a koloběžky)
- k dispozici kvalitní kola s předpisovou výbavou a pravidelným servisem
- přeprava a úschova vypůjčených kol zdarma*

* Platí na vybraných tratích a v určených stanicích.

kolo
od 190 Kč/den
elektrokolo
od 340 Kč/den

TIP

Kolo si můžete
bezplatně zapůjčit
na jeden den
za 100 bodů
z věrnostního
programu ČD Body.

Cestování
vlakem
je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdbike

 České dráhy
Národní dopravec

Dampfbahn-Route Sachsen

Text a foto: Petr Štáhlavský

CESTY ZA VŮNÍ A KOUZLEM PÁRY po saských městech a muzeích

V Evropě nenajdete region, kde by fungovalo tolik železnic s parním provozem jako u našeho severozápadního souseda. Parní vlaky zde patří ke každodennímu životu hned na několika úzkorozchodných drahách, i když dnes slouží hlavně jako turistická atrakce. Sasové do své země lákají na Dampfbahn-Route, což se dá přeložit jako trasa parní železnice.

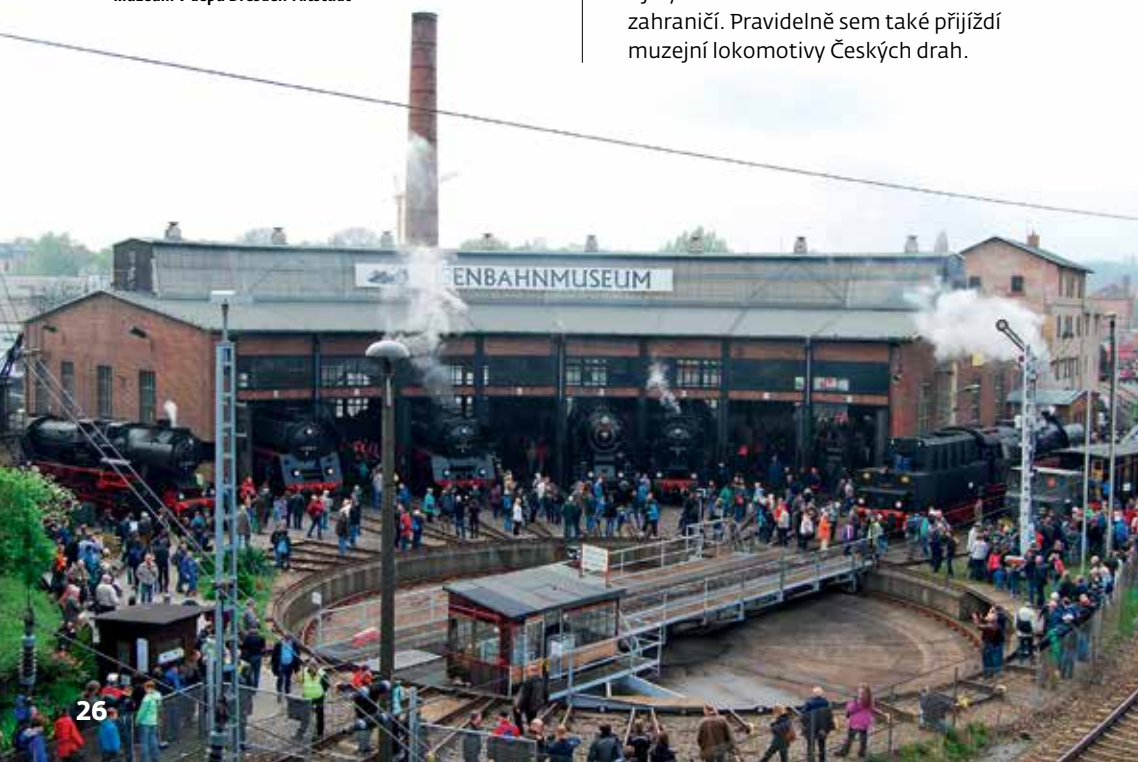
Kopu atraktivních železničářských cílů máme doslova za humny, tedy za státní hranicí. Stačí si vyjet třeba do Žitavy, kde začíná úzkorozchodná dráha do klimatických lázní Oybin a Jonsdorf. Otevřena byla v roce 1890 a stále je v pravidelném provozu. Pro všechny státem budované saské úzkokolejky je typický rozchod 750 mm, což je o centimetr méně než u tzv. bosenského rozchodu 760 mm, používaného v bývalém Rakousku-Uhersku, tedy i u nás.

Vyhlídkové vozy bez střechy

Do roku 1900 vznikly v okolí Žitavy až k českým hranicím a dál do Frýdlantu další tratě. Tak se na naše území dostal „saský“ rozchod. Po druhé světové válce však bylo mezistátní spojení přerušeno a nakonec byl v lednu 1976 zastaven provoz i na desetikilometrovém úseku z Frýdlantu do Heřmanic.

Žitavskou úzkokolejku dnes provozuje soukromá společnost SOEG. Z Žitavy vyjíždí v hlavní sezóně o víkendu až devět párů vlaků. Většinou je vozí parní lokomotivy. Atrakcí žitavské i dalších úzkokolejek jsou vyhlídkové vozy bez střechy, kde si dosyta užijete páru, dým a saze. Na sever od Žitavy lze navštívit další dvě železniční atrakce – parkovou úzkorozchodku (600 mm) v Görlitzu a především lesní železnici Waldeisenbahn Muskau.

Muzeum v depu Dresden-Altstadt

Bývalý majitel panství hrabě Hermann von Arnim kdysi vybudoval v okolí městečka Weißwasser hustou síť průmyslových drah spojujících hnědouhelné doly, pískovny, sklárny, pily, cihelny a další provozy. Tratě měly zajistit přepravu materiálu a odvoz zboží k hlavní trati a dál k zákazníkům. Když byla v dobách NDR zrušena, ujali se části sítě železniční fanoušci. Dráhu s rozchodem 600 mm zachránili a dnes na ní provozují turistické parní a motorové vlaky.

Hlavní, sedmikilometrová trasa vede do městečka Bad Muskau, kde stojí obnovený zámek a rozkládá se krajinářský park zapsaný na seznamu UNESCO jako Fürst-Pückler-Park. Kratší, čtyřkilometrová dráha do Kromlau míří do rododendronové zahrady. Na Waldeisenbahn slouží malé, více než stoleté průmyslové parní a mladší dieselové mašinky.

Centrum parních strojů

Významným centrem saské parní cesty je metropole Drážďany. V jejím středu se nachází dopravní muzeum s exponáty vztahujícími se ke všem druhům dopravy včetně železnice a parních lokomotiv. Ovšem skutečný parní provoz si někdy do roka užijete v muzeu umístěném v depu Dresden-Altstadt.

V rotundě kolem funkční točny mají svůj domov různé lokomotivy, především ty parní. Při pravidelném dubnovém Drážďanském setkání parních lokomotiv se vedle nich objeví i krásky z jiných koutů Německa a hosté ze zahraničí. Pravidelně sem také přijíždí muzejní lokomotivy Českých drah.

V Drážďanech a okolí je několik tratí s pravidelným parním provozem. V parku Großer Garten nedaleko od centra funguje Liliputbahn. Tento typ dráhy byl před 100 lety velmi oblíbenou atrakcí. Existovaly též v Československu, ale žádná se nezachovala. V Německu jich několik funguje dodnes.

Ta drážďanská má dohromady 5,6 kilometru tratí o rozchodu pouhých 381 mm. V provozu jsou na ní stále dvě parní lokomotivy Lisa a Moritz z roku 1925. Jsou věrnou kopií skutečných rychlíkových lokomotiv DR. Přes svůj malý rozměr dokážou vyvinout rychlost 30 km/h. Za pěkného počasí je jízda tímto vláčkem velkou zábavou.

Pohádková romantika

Další dvě dráhy začínají jen kousek za hranicí města. Ve stanici Radebeul Ost lze přestoupit na vlaky dráhy Löbnitzgrundbahn. Z Drážďan tam dojedou za čtvrt hodiny vlaky linky S1. V přestupní stanici se na volné ploše nachází malé železniční muzeum. Parní vlak projede celou Löbnitzgrundbahn za hodinu. Zhruba uprostřed leží stanice Moritzburg. Právě tam stojí zámek z filmu Tři oříšky pro Popelku s Libuškou Šafránkovou v hlavní roli. Romantiku parního vlaku tak můžete vyměnit za romantiku pohádkovou.

Lesní železnice v Bad Muskau

Otevřené vozy jsou u turistů populární od jara do podzimu

Weißeitztalbahn

Weiße Flotte disponuje několika parníky

Druhá železnice se jmenuje podle říčky Weißeitz Weißeitztalbahn. I když jde o malý vodní tok, v době povodní se dokáže rozběhnout tak, že trať opakovaně vážně poškodil. Přesto se jí podařilo pokaždé obnovit. Naposledy to bylo v roce 2017. Weißeitztalbahn měří 26 kilometrů a parní vlaky ji projedou zhruba za 1,5 hodiny. Zvláště malebný je úsek mezi Coßmannsdorfem a Rabenau, kde se na zhruba 3,5 kilometru nachází 12 mostů přes říčku Rote Weißeitz. Na dráze je největší sklon 35 promile a maximální rychlost 30 km/h, což je strop pro všechny saské úzkorozchodky.

První úzkorozchodná dráha byla v Sasku otevřena v roce 1881 a během 20 let vyrostla rozsáhlá síť o délce zhruba 500 kilometrů. Provozovaly ji Saské královské dráhy. Cílem bylo napojit chudší nebo hůře dostupné kraje, do kterých by se nevyplatilo stavět klasické tratě, na běžnou železniční síť. Jednalo se o jednotlivé dráhy i celé rozsáhlé systémy.

Zlatá éra úzkorozchodek trvala do roku 1914. Ve 30. letech je postihla světová hospodářská krize a pak druhá světová válka. V 50. letech se podílely na obnově východního Německa, ale rozvoj motorizace v 60. letech předznamenal jejich postupný zánik. Dnes provozované tratě se udržely díky železničním patriotům a turistickému ruchu.

Pára nejen na kolejích

S párou se pojí i drážďanská Weiße Flotte – flotila bílých říčních lodí kotvících ve stínu Starého Města a kupole chrámu Frauenkirche. První parníky vyrazily v Drážďanech na Labe

v roce 1836. V dobách největší slávy tam sloužilo 37 kolesových parníků. Nyní je jich v provozu devět, většinou z konce 19. století. Pravidelně plují do Saského Švýcarska nebo do Míšeň.

Dalšími dopravními zajímavostmi jsou dvě lanovky na pravém břehu řeky ve čtvrti Loschwitz. Jedna je pozemní a druhá zavěšená na pevné kolejnici. Poslední tip představuje tramvajové muzeum na opačné straně města ve čtvrti Pieschen.

Dál se vydáme podél hranice do Krušných hor. Z Čech jsou tam dobře viditelné vlaky Fichtelbergbahn, která spojuje Oberwiesenthal s Cranzahlem. Dráha je v provozu od roku 1897. V horách zdolává největší stoupání 33 promile a před cílovou stanicí v Oberwiesenthalu se nachází její největší umělá stavba – stometrový ocelový viadukt Hüttenbachtal, který vede přes údolí ve výšce 20 metrů.

Bytovky místo nádraží

Zatímco Fichtelbergbahn měla štěstí a funguje dodnes, Preßnitztalbahn v údolí říčky Přísečnice byla v letech 1984–1986 zrušena a z velké části odstraněna. Místo nádraží v Jöhstadtu vyrostly bytovky. Zrušení dráhy nedalo spát nadšencům, kterým se v letech 1992–2000 podařilo obnovit aspoň muzejní provoz mezi zbytky nádraží v Jöhstadtu a staničkou Steinbach. Z původních 24 kilometrů jezdí muzejní vlaky na osmi kilometrech.

Preßnitztalbahn byla otevřena v roce 1892 a zajišťovala levnou dopravu místních výrobků k zákazníkům. V údolí Přísečnice se nacházelo kolem 70 podniků využívajících vodní energii – mlýny,

Saská IV K

Rozvoj saských úzkokolejek se pojí s lokomotivami řady IV K. Dodnes je jich několik v provozuschopném stavu a zajišťují dopravu na některých tratích. V letech 1892–1921 jich bylo vyrobeno 96. Mají neobvyklý pojezd se dvěma otočnými dvounápravovými podvozky s parními válci umístěnými proti sobě ve středu lokomotivy. Otočné podvozky jim umožnily snadný průjezd oblouky o malém poloměru. Charakteristický je pro ně nízký dlouhý kotel. Hmotnost vyzbrojených lokomotiv se pohybuje okolo 27–29 tun, jejich maximální rychlost je 30 km/h a výkon 210 koní. Lokomotivy vyráběla lokomotivka Sächsische Maschinenfabrik v Chemnitzu.

Řada VI K

Po první světové válce začala výroba silnějších lokomotiv pro úzkorozchodné dráhy. Jejich dodávku zajistily továrny Henschel, Sächsische Maschinenfabrik v Chemnitzu a Maschinenbau-Gesellschaft v Karlsruhe. V letech 1918–1927 bylo vyrobeno 62 strojů. Měly pevný rám a pět spřažených náprav. Díky třem příčně posuvným nápravám podle Gölsdorfovy konstrukce mohly projíždět oblouky o poloměru pouhých 50 metrů. Dvě lokomotivy z roku 1927 jsou stále provozní. Jejich hmotnost je 40–42 tun, maximální rychlost je 30 km/h a výkon 480 koní. Jedna z těchto lokomotiv zůstala po roce 1945 v Československu a jezdila s označením U 58.001 na úzkokolejkách ve Frýdlantě a v Osoblaze.

Typická německá řada 52 při akci v muzeu ve Schwarzenbergu

hamry, pily a papírny. Železnice zpočátku sloužila k přepravě dřeva, lepenky a dalšího zboží. Brzy se k nim přidaly i průmyslové výrobky, třeba požární technika včetně celých hasičských aut vyráběných v Jöhstadu.

Největším zákazníkem železnice byla nakonec továrna na chladničky v Niederschmiedebergu. Od 60. let byla snaha vozit zdejší výrobky auty, ale chatrná silniční síť to neumožňovala. Parní lokomotivy proto odvážely nové chladničky a dovážely potřebný materiál až do začátku 80. let. Přitom se používaly i podvalníky, které umožnily dopravu normálně rozchodných vozů až k místu nakládky.

Parkové železnice

Když se z Krušných hor vydáte dál do saského vnitrozemí, můžete navštívit ještě několik železničních muzeí a parkových liliputích či tradičních úzkorozchodných drah. Parkové dráhy fungují třeba v Lipsku a v Chemnitzu. V Lipsku podobně jako v Drážďanech používají „liliputku“ vyrobenou vedle skutečných rychlíkových strojů v továrně Krauss & Co. v Mnichově.

V Lipsku funguje také jedno z mnoha saských železničních muzeí. Exponá-

ty jsou k vidění zdarma i na 24. koleji lipského hlavního nádraží. Patří mezi ně též parní nákladní lokomotiva 52 5448. Další parní stroje si můžete prohlédnout v rotundách muzeí v Chemnitzu-Hilbersdorfu a ve Schwarzenbergu. Domov tam našly velké parní lokomotivy, menší tendrovky stejně jako mladší motorové stroje.

Dampfbahn-Route Sachsen nabízí ještě více zajímavostí a cílů spojených s kolejovou dopravou. Pokud si chcete naplánovat cestu k některému z nich, neváhejte zamířit přímo na jejich webových stránky. □

Liliputí dráhy mají v Lipsku i v Drážďanech

Jednotný typ lokomotiv

Sloučené Německé říšské dráhy se v období mezi světovými válkami rozhodly sjednotit svůj pestrý vozidlový park včetně lokomotiv. Do roku 1920 byly totiž dráhy v působnosti jednotlivých německých zemí, které nakupovaly různé typy vozidel. Proto byl park lokomotiv roztržštěný, zastoupený mnoha typy a drahý na údržbu. Jednotný typ měl využívat řadu společných prvků, které zlevní údržbu. Odvozena z něj byla rovněž jednotná lokomotiva pro saské úzkokolejky. Vyráběla se v letech 1928–1933 v počtu 32 kusů. Její hmotnost je 57 tun, rychlost 30 km/h a výkon 600 koní. I tato pětispřežka dokázala projíždět plynule oblouky o malém poloměru. První a pátá náprava jsou posuvné a prostřední je hladká bez okolků.

Pětispřežky od Karla Marxe

Mohutné úzkorozchodné parní lokomotivy pochází z továrny VEB Lokomotivbau Karl Marx v Postupimi-Babelsbergu. Vyráběly se v letech 1952–1956 a v současnosti je to nejpočetnější a nejdůležitější řada hnacích vozidel na saských úzkokolejkách s parním provozem, přestože jich bylo postaveno jen 26. Nyní je jich v provozu stále více než 20. Mají hmotnost 55 tun, maximální rychlost 30 km/h a výkon 580 koní.

Železničář

Železničář

12x ročně

Železničář

Zajímá vás železnice hlouběji a chtěli byste si přečíst více článků s touto tematikou? Zkuste oborový magazín **Železničář**, který koupíte v ČD centrech a pokladnách nebo si jej můžete předplatit a získat navíc 4x ročně oboustranný plakát ve formátu A2. Více informací na stránkách zeleznicar.cd.cz

KALENDÁŘ SAZE 2024

POUZE DO

31.10.2023

MÁTE MOŽNOST ZÍSKAT OSOBNÍ
VĚNOVÁNÍ OD AUTORA.

WWW.LOCOMOTIF.CZ

**Matys
ART**

Výjezdní vlak na objednávku

Plánujete firemní
akci či teambuilding?
Vše může začít již
ve vlaku!

- vyhradíme vám celý vůz nebo jeho část v rámci pravidelného vlaku
- využít můžete i konferenční vůz s projektorem a plátnem
- zajistíme občerstvení dle vašich požadavků
- kontaktujte nás na obchod@gr.cd.cz

Cestování
vlakem
je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/firmy

 České dráhy
Národní dopravnice

ČD servis

**Skupinová víkendová
jízdenka**
Rodinný výlet na celý den

Můžete potkat ve vlaku
Petra Holanová

ČD Restaurant
Podzimní menu

NA CELODENNÍ VÝLET S RODINOU I KAMARÁDY se Skupinovou víkendovou jízdenkou

Vydejte se o víkend nebo ve státní svátek na celodenní výlet po České republice nebo po některém z krajů. Zakupte si Skupinovou víkendovou jízdenku, se kterou můžete skoro neomezeně cestovat vlaky ČD. A užijte si skvělé zážitky při cestování za výhodné ceny.

Chcete se v sobotu, neděli nebo ve státní svátek vydat na celodenní výlet ve skupině, ale ještě přesně nevíte, kam vyrazit? Mít možnost kdykoli vystoupit a nastoupit? Pak je pro vás Skupinová víkendová jízdenka to pravé. S touto jízdenkou můžete cestovat vlaky Českých drah po celé republice nebo zvoleném kraji bez omezení počtu najetých kilometrů.

Nastoupíte a vystoupíte kdykoli

Cestovat můžete na neomezený počet míst s neomezeným počtem použitých vlaků. Se Skupinovou víkendovou jízdenkou prostě nastoupíte a vystoupíte, jak se vám to bude hodit. Jízdenka platí ve

2. třídě vlaků ČD celý den až do půlnoci. Ideální je pro rodiny s dětmi a malé skupiny.

Na jednu Skupinovou víkendovou jízdenku může v sobotu, neděli nebo ve státní svátek cestovat kamkoli po České republice nebo po zvoleném kraji ve vlacích ČD až pět spolucestujících, přičemž pouze dva z nich mohou být starší 15 let. To znamená tyto maximální kombinace: 2 dospělí + 3 děti, 1 dospělý + 4 děti nebo 5 dětí. Jízdenku ale mohou využít i třeba jen 2 dospělí bez dětí.

Pro rodiny i přátele

Skupinová víkendová jízdenka je optimální pro rodinné výlety a cestování s přáteli. Můžete s ní poznávat Českou republiku, vypravit se za dobrodružstvím, na návštěv-

vu k přátelům, k tetě nebo babičce, prostě všude tam, kam jedou spoje Českých drah. Cesta vlakem má řadu výhod: nemusíte přemýšlet, kde zaparkovat, netrápí vás kolony, nemusíte řídit auto.

Tuto jízdenku můžete pořídit až ve dvouměsíčním předprodeji. Jízdenka však platí vždy pouze v sobotu, neděli nebo ve státní svátek. Do vlaků SC Pendolino a povinně místenkových vlaků či oddílů si musíte předem zakoupit místenku pro každého spolucestujícího jedoucího na společnou Skupinovou víkendovou jízdenku.

Kam vyrazit?

V sobotu můžete například vyrazit na výlet vlakem z Prahy do Kutné Hory

FOTO: SHUTTERSTOCK (2X)

Skupinová víkendová jízdenka nabízí

- » Cestování vlakem po celé republice nebo zvoleném kraji
- » Na jednu jízdenku mohou cestovat současně až dva dospělí a až tři děti do 15 let
- » Bez omezení počtu najetých kilometrů
- » Neomezený počet jízd a použitých vlaků
- » Nastoupíte a vystoupíte kdykoli
- » Přenosná jízdenka (kromě jízdenky zakoupené v e-shopu)
- » Platí celý den (v sobotu, neděli nebo ve státní svátek) až do půlnoci
- » Platí na všechny vlaky ČD ve 2. třídě

a po prohlídce města pak pokračovat osobním vlakem do Zruče nad Sázavou. Po pěším výletě podél Sázavy třeba v Kácově opět nastoupíte do vlaku, který vás doveze zpátky do Prahy (s přestupem v Čerčanech). Na celý výlet vám stačí jedna Skupinová víkendová jízdenka region Středočeský za 389 Kč. Při jízdě celé rodiny – například dva dospělí a dvě děti do 15 let – vyjde tato cesta vlakem v délce 193 kilometrů jednu osobu na necelých 97 Kč.

Nedělní výlet z Olomouce do Prahy a zpátky vaši peněženku také nezatíží. Například dva dospělí a tři děti do 15 let mohou jet na Skupinovou víkendovou jízdenku pohodlně vlakem tam i zpět a celkem zaplatí jen 899 Kč. Tato

výhodná jízdenka platí také o státních svátcích, takže výlet si můžete naplánovat i na některý z nich.

Varianty pro MHD

Vedle Skupinové víkendové jízdenky (pro celou Českou republiku) a Skupinové víkendové jízdenky region (pro zvolený region) existují i další varianty, které můžete využít. Například Skupinová víkendová jízdenka + MHD Praha je jednodenní jízdenka pro celou Českou republiku a městskou hromadnou dopravu v Praze v pásmech P, 0 a B. Dále je možné zakoupit variantu Skupinová víkendová jízdenka region Středočeský + MHD Praha, která platí pro cestování vlaky ve Středočeském kraji a městskou hromadnou dopravu v Praze v pásmech P, 0 a B.

Městskou hromadnou dopravu můžete využít rovněž v Plzni se Skupinovou víkendovou jízdenkou + MHD Plzeň, což je jednodenní jízdenka pro celou ČR a městskou hromadnou dopravu v Plzni v pásmu 001 Plzeň. Dále jsou v nabídce Skupinová víkendová jízdenka + MHD Olomouc – jednodenní jízdenka pro celou ČR a městskou hromadnou dopravu v Olomouci pro zónu 71 nebo Skupinová víkendová jízdenka region Olomoucký + MHD Olomouc pro Olomoucký kraj a městskou hromadnou dopravu v Olomouci pro zónu 71.

Pořídít si můžete i Skupinovou víkendovou jízdenku + IDS ODIS Ostrava – jednodenní jízdenka pro celou ČR a spoje IDS ODIS Ostrava – nebo Skupinovou víkendovou jízdenku region Moravskoslezský + IDS ODIS Ostrava pro Moravskoslezský kraj a spoje IDS ODIS Ostrava. A varianta Skupinová víkendová jízdenka + MHD Brno nabízí jednodenní jízdenku pro celou ČR a městskou hromadnou dopravu v Brně. Všechny tyto varianty lze zakoupit jen u pokladní přepážky nebo u průvodčího ve vlaku.

Do pohraničních stanic

Se Skupinovou víkendovou jízdenkou lze v sobotu nebo v neděli cestovat zpravidla regionálními vlaky do prvních pohraničních stanic v Německu, Polsku a na Slovensku. Konkrétně do stanic Furth im Wald, Schirnding, Schöna, Bad Brambach, Johanngeorgenstadt a Selb-Plößberg v Německu. Dále do polských stanic Gluchołazy, Chałupki, Cieszyn a Szklarska Poręba Jakuszyce a také do stanic Čadca, Horné Srnie, Vrbovce a Kúty na Slovensku. Při cestování v příhraničí s Německem a Polskem lze uplatnit speciální variantu této výhodné jízdenky – Skupinovou víkendovou jízdenku + Německo a Skupinovou víkendovou jízdenku + Polsko. Ovšem pozor, Skupinová víkendová jízdenka zakoupená v e-shopu ČD pro cesty do zahraničí neplatí. □

PODZIMNÍ NABÍDKA ČD RESTAURANT

hraje barvami jako krajina

PODZIMNÍ
MENU
PLATÍ OD
4. 10. 2023

Podzim a zima jsou poetickým obdobím pro cestování vlakem. Ať už z okna sledujete barevnou hru podzimních lesů ozářenou nízkým sluncem, nebo si vychutnáváte tichou majestátnost zasněžené krajiny ubíhající kolem, posláním ČD Restaurantu je dojem této idylické pohlednice za okny jídelního vozu ještě umocnit. Nebo vás nabídka naopak povznese na duchu v případě, že počasí venku idylu zrovna nepřipomíná.

Co vám jistě zavoní, bude sezonní menu pro sychravější část roku připravené ve spolupráci s Národním týmem Asociace kuchařů a cukrářů ČR. Jídla hrají na talíři stejnými barvami jako podzim za okny, skládají se z typicky českých ingrediencí a ozvláštňují je prvky moderní gastronomie, za které kuchařská reprezentace sbírá světová ocenění. Nová sezonní nabídka startuje 4. října 2023.

Krupeto i guláš

Z podzimní nabídky se můžete těšit na houbový krém se smaženými bramborami, z hlavních jídel vás jistě naláká guláš z vepřových líček s žemlovým knedlíkem se špekem a nakládanou červenou cibulí. Pro vegetariány je připravené řepové krupeto s marinovaným sýrem Feta. A jako sladkou tečku si můžete dopřát makovec s povidlovou náplní a čokoládovým krémem.

S přáteli pak ještě chvíli poseďte u výborné kávy, zavzpomínejte na letní zážitky s nabídkou speciálního kraftového piva, které vaří pivovar Chroust, nebo si jen tiše vychutnejte podzimní melancholii s ovocnými tóny vína Kerner, oceněného i v magazínu New York Times.

Vychutnávat atmosféru

Pokud se chcete kochat krajinou a vychutnávat podzimní atmosféru, vydejte se jídelním vozem například z Prahy přes Děčín až do Drážďan skrze malebné údolí řeky Labe. Drážďany jsou ideální destinací na jedno- i vícedenní výlet s gastro zážitkem v jídelním voze. Navštívit můžete například Drážďanskou vánoční míli, což jsou vyhlášené adventní trhy začínající u tamního vlakového nádraží.

Nebo vyrazte na jih přes Vídeň do Grazu a nechte se uchvátit majestátností dunajské metropole a trasou přes Semmering s dechberoucími scenériemi

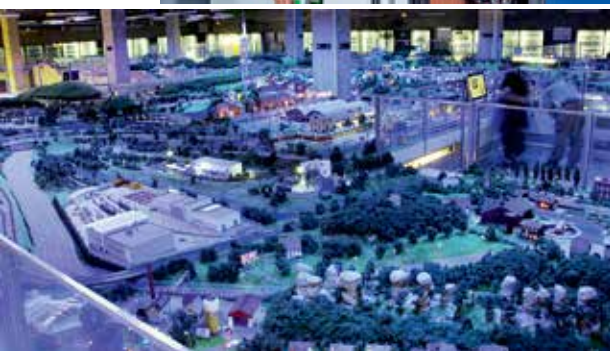
zasněžených horských hřebentů. Ve vlacích národního dopravce si každý najde to své, ať už cestuje za zážitky, nebo se jen přišel osvěžit. Šťastnou cestu a dobrou chuť! □

Houbový krém
se smaženými
bramborami

Makovec s povidlovou
náplní a čokoládovým
krémem

Řepové
krupeto
s marinovaným
sýrem Feta

Guláš z vepřových líček s žemlovým
knedlíkem se špekem a nakládanou
červenou cibulí

DO KRÁLOVSTVÍ ŽELEZNIC NA MODELOVÁ KOLEJIŠTĚ, za dřevěnými vláčky i virtuální realitou

Co dělat s dětmi v Praze? Vydejte se do Království železnic na mašinky. Populární expozice se rozkládá ve dvou podlažích na ploše 3 500 m². Přesto tu bývá během víkendu a svátků docela plno. Chcete-li si v klidu užít všechny atrakce, vyrazte sem pokud možno ve všední den odpoledne. Stojí to rozhodně za návštěvu.

Hlavní atrakcí království jsou obří modelová kolejiště na ploše téměř 600 m², na nichž se v každý okamžik prohání zhruba 80 vlakových souprav, pojížděná auta, tramvaje či lanovka a metro. Populární centrum rodinné zábavy však nabízí mnohem více. V ceně vstupenky si s dětmi vyzkoušíte také RC modely na závodní dráze, dvě velké auto-dráhy, herní koutky Igráčka, dřevěné vláčky Woody, dětskou „řáďírnu“ pro nejmenší na téma třídění odpadů, dále opravdovou tramvaj, řídicí vůz metra, motorák a autobus s projekcí průjezdů tratí, hry nebo skutečné železniční návěstidlo.

V jídelním voze ČD

Najdete zde rovněž model Prahy, Šíplův papírový model Prahy, železniční depo s výtupnou ze stavebnice SEVA a nejnověji i železniční město z kostek LEGO. V rámci partnerství s Českými drahami můžete navštívit bistro se širokou nabídkou teplého či studeného občerstvení stylizované právě do vizuálu národního dopravce. Máte tak možnost

vychutnat si kávu nebo jiné dobroty v jídelním voze ČD s projekcí, jako byste seděli ve skutečném vlaku. To se hodí, neboť průměrná délka návštěvy s dětmi zabere 2–3 hodiny.

Pro mladé stejně jako starší příznivce moderních technologií jsou k dispozici čtyři stanoviště virtuální reality s nabídkou zábavných a vzdělávacích programů. Tuto základní nabídku rozšiřuje celá škála prémiových titulů, ze kterých si může každý návštěvník vybrat a vyzkoušet je dle vlastních preferencí.

Dílna se stavebnicí MERKUR

Ze žhavé současnosti se můžete jen o kousek dál přesunout zpět v čase. V dílně věnované stavebnici MERKUR ne jeden rodič zavzpomíná na svá mladá léta. Věděli jste, že výroba této stavebnice byla zahájena před více než 120 lety? Přesto je pořád oblíbená a skvěle procvičuje jemnou motoriku dětských prstíků.

Za zmínku stojí též nová mobilní aplikace, v níž najdete zážitkové mapy, které vám návštěvu Království železnic

zpestří. Za vyplnění zážitkových map můžete získat body, které následně proměníte v atraktivní odměny. Expozice sídlí pod administrativním centrem Anděl City jen 150 metrů od stanice metra Anděl. □

Sleva pro zákazníky ČD

- » Držitelé platné In Karty Českých drah získají slevu 15% na vstupném. Kartu stačí předložit na pokladně.
- » V rámci věrnostního programu Českých drah získáte za 100 ČD Bodů vstupenku do Království železnic pro jednu osobu (bez ohledu na věk) za doplatek ve výši pouhých 30 Kč.
- » Při nákupu místenky výhradně v pokladně ČD na vlak do Prahy nebo Prahou projíždějící lze současně koupit poukaz na vstupenku do Království železnic za 50 Kč.

Více na www.kralovstvi-zeleznic.cz

Petra Holanová

VRACÍME CHŮZI DO BĚŽNÉHO ŽIVOTA, denní cíl si nastaví každý sám

Před několika měsíci se Petra Holanová připojila k projektu 10 000 kroků jako účastnice. Brzy potom ji nadšení přivedlo přímo do organizačního týmu. Celorepubliková výzva pracuje s magickou hranicí 10 000 kroků, což odpovídá zhruba 7,5 kilometru chůze denně. Ve skutečnosti však stačí mnohem méně a podle lékařů je důležitější pravidelnost, svižné tempo a příjemné prostředí.

Jak vznikla myšlenka výzvy 10 000 kroků?

Nápad vznikl na začátku roku 2020, kdy svět čelil výzvám spojeným s koronavirovou epidemií. Všichni jsme najednou byli omezeni v pohybu a vnímali, jaký dopad to má na naše fyzické i duševní zdraví. Zjistilo se, že nejvíce ohrožení jsou lidé s nadváhou a senioři. Chtěli jsme tedy najít způsob, jak ostatní motivovat, aby se začali více hýbat a dělat něco pro své zdraví. A kromě toho jsme měli v úmyslu ukázat, že za velkými zážitky nemusíme cestovat na druhý konec světa. Vždyť dobrodružství se může odehrávat i za prahem našeho domu. Může to být procházka neznámou částí města či pěší výlet s někým z rodiny.

Jak vlastně výzva funguje?

Má za cíl motivovat k pravidelné aktivitě, a to aspoň po dobu jednoho měsíce. Jejím smyslem je navrátit chůzi nebo běh do běžného života. Účastníci si na začátku stanoví svůj denní cíl, což je počet kroků, kterého chtějí každý den dosáhnout. Nemusí to být nutně 10 000 kroků, může to být méně nebo více – podle osobního uvážení.

Proč je důležité klást důraz na pravidelnost a komfort při chůzi?

Jsou to klíčové faktory pro zachování dlouhodobého zdravého životního stylu. Pravidelnost pomáhá udržet si zdravou aktivitu jako trvalý návyk. Také je

důležité, aby lidé chůzi vnímali pozitivně a mohli si ji užívat. Základem je osobní výzva, která se zakládá na individuálních možnostech každého účastníka.

Jakým způsobem mohou účastníci výzvy sledovat své kroky a jak se vyhodnocují jejich výsledky?

Svou aktivitu mohou měřit a sledovat na různých zařízeních, jako jsou chytré hodinky, mobily nebo fitness náramky. Následně si výsledky nahrávají do profilu na našem webu. Každý nachozený kilometr je bodově ohodnocený s ohledem na věk účastníka a jeho BMI. Tím se snažíme, aby byla výzva motivací lidem různého věku a postavy.

Zkusila jste také denně ujit 10 000 kroků?

Osobně jsem vlastně začala jako běžný účastník výzvy. Byla jsem zvědavá, jestli se po 21 dnech stane z chození opravdu návyk, jak se někdy říká. A ono to opravdu funguje! Během výzvy mám nastavenou osobní výzvu kočka, což představuje denní dávku 7,5 kilometru, a během všech kol jsem tento limit splnila. Dokonce i v měsících, kdy výzva neprobíhá, si počet nachozených kroků hlídám.

A jak zpětně svou zkušenost hodnotíte?

Výzva mi dost zásadně změnila život. Chodím určitě více. Našla jsem si

Při uskutečňování osobní

výzvy je cílem splnit vybranou

dávku chůze každý den

práci nedaleko bydliště, do níž můžu docházet pěšky. I když sedím celý den u počítače, vždy se snažím do denního programu vtěsnat aspoň 30 minut chůze. Zjistila jsem, že hodina jógy jednou týdně opravdu nestačí k tomu, aby člověk získal lepší fyzickou. Základem je pravidelně se hýbat.

Inspirovala jste tím své okolí?

Chodit začal manžel, postupně se přidaly kamarádky, kolegyně, a dokonce i děti. Ze školy jdou pěšky a nečekají, až je někdo vyzvedne. Moje maminka má bolavá kolena, zároveň ale zjistila, že při pravidelném a opatrně dávkovaném pohybu ji tolik nebolí.

Podporuje výzva také týmovou spolupráci?

Když se lidé spojí do týmu, vytváří se silný pocit společenství. Podpora od spoluhráčů spolu se soutěžením s ostatními mohou pomoci překonat osobní hranici. Klasické týmy složené z členů rodiny nebo přátel, které mohou zahrnovat 4–10 lidí, jsou jednou z možností. V neposlední řadě jsou tu týmy partnerské, vždyť ve dvou se to lépe táhne.

Jaké jsou další varianty?

Zvláštní kategorií jsou zaměstnavatelé, kteří v rámci firemní výzvy soutěží mezi sebou. V této variantě funguje společné chození jako neformální teambuilding. A musím zmínit děti a školní výzvu – protože základní pohybové návyky se vytváří právě ve školním věku.

Jak se mohou lidé do výzvy zapojit?

Právě probíhá podzimní kolo. Zaregistrovat se na webu může každý až do konce října. Účast ve výzvě je pro jednotlivce zdarma.

Dá se tato výzva propojit s cestováním vlakem?

Určitě. S výzvou u mě přišlo častější cestování vlakem. Jezdila jsem jím do práce a při cestě zpět vystoupila dříve, abych splnila počet kilometrů. A když nechci jít stejnou cestou tam a zpátky, dopravím se do místa vzdáleného 10 000 kroků a pak se svým tempem vracím domů.

Kam jste vlakem dojela nejdál?

S rodinou preferujeme cestování po ČR, a tak nejvzdálenější bod je aktuálně naplánovaná cesta Pendolinem do Olomouce. Tu dostala maminka jako dárek k narozeninám a už se na ni moc těšíme. □

Co je výzva 10 000 kroků

Celorepubliková výzva se snaží o navrácení chůze do běžného života. Do akce se zapojuje stovka měst a více než 16 000 aktivních účastníků. Speciálně upravené bodování umožňuje lidem ve vyšším věku a s větší hmotností, aby se vyrovnali ostatním. Chůze se tak stává nástrojem ke zlepšení zdraví společnosti a posiluje zájem o veřejný prostor. Výzvu pořádá Partnerství pro městskou mobilitu ve spolupráci s městy.

Více na
www.desettisickroku.cz

VARŠAVA JASNĚ PORÁŽÍ OSTATNÍ EVROPSKÉ DESTINACE, má šmrnc, stavební neklid i originalitu

Polské hlavní město se po pádu komunismu utrhlo ze řetězu a výsledkem je dnes originalita, kterou doceňují jak turisté, tak sami Varšavané. A to nejen ve smyslu architektonickém, ale i edukativním nebo gastronomickém. Tenhle polský guláš dlouho tažený z nesourodých ingrediencí nakonec bezvadně odstál a chutná překvapivě dobře.

Foto: Warsaw Tourism Organisation

Letošní jednoznačné vítězství Varšavy v hlasování European Best Destinations, ve kterém polská metropole s přehledem strčila do kapsy taková města, jakými jsou Athény či Londýn, nastolila v mnoha médiích otázku – čím je polské hlavní město tak výjimečné? Odpověď není vůbec jednoduchá, protože Varšava bývá vnímaná spíše jako centrum střeoevropského byznysu než perla na Visle, která mimochodem protéká turisticky mnohem známějšími městy, jako je Krakov, Toruň nebo Gdaňsk.

Královská cesta

Během vlády posledního polského krále Stanislava Augusta Poniatowského musela být jedním z nejkrásnějších center

střední Evropy, což dodnes připomíná desetikilometrová velkolepá Královská cesta. Vede ze Zámeckého náměstí na Starém Městě přes luxusem oplývající bulváry Krakovské Předměstí a Nový Svět kolem rozlehlého parku Královské lázně a odtud finálně do bývalé královské rezidence ve Wilanowě.

Během návštěvy Varšavy navíc zjistíte, že zeleně má na rozdávání a právě v Královských lázních se dají strávit hodiny příjemnými procházkami, krmením veverek nebo poslechem pravidelných nedělních koncertů Chopinových kompozic hraných pianisty z různých koutů světa. Začínají vždy v poledne a pak v 16 hodin, a pokud se chcete připojit k davům posluchačů sedících na okolních trávnících, nezapomeňte si vzít deku.

Varšavský Manhattan

Nedaleko hlavního nádraží naplánovali sovětsí inženýři po odvozu tisíců tun suti ze zničených domů svou verzi chicagského mrakodrapu – Palác kultury a vědy, jenž byl až donedávna nejvyšší stavbou v zemi. Koluje o něm mnoho vtipů včetně toho, že nejkrásnější pohled na Varšavu je ze zdejšího 30. patra, protože pouze odtud není tento Stalinův dáreček vidět. Ten pohled je opravdu úchvatný.

Sovětský svaz tímhle nepřehlédnutelným objektem ale nevědomky začal tvořit historii dnešního varšavského Manhattanu, jak se trochu posměšně a trochu s pýchou téhle části města přezdívá. Na místě bývalého ghetta vznikaly od 70. let socialistické a později

kapitalistické mrakodrapy, které i přes nevyjasněné právní spory a vlastnost pozemků pod již neexistujícími židovskými činžáky rostly jako houby po dešti. Možná právě architektonický míšmaš s kombinací nebanálních muzeí a gastronomie ze všech koutů naší planety je právě tím geniem loci, který pomohl polské metropoli k letošnímu vítězství v hlasování European Best Destinations.

Levobřežní centrum

Hledání a vytváření příběhů v hlavách turistů se ve Varšavě přímo nabízí do slova na každém kroku. Navštivte třeba vyhlášené místo: roh ulic Chłodna a Żelazna. Lávkou přes ulici Chłodna, která oddělovala velké ghetto od malého, ilustruje umělecká instalace. Hned vedle najdete nejužší dům na světě (Dom Kereta) a restauraci Pod Czerwonym Wieprzem, která si stylově libuje v časech socialismu.

Levobřežní centrum města by se dalo rozdělit na severní a jižní s hraniční čarou v široké třídě Aleje Jerozolimskie, kterou lemují a zdobí hotely, obchody, restaurace, muzea a jedna slavná umělá palma. Severní část, ze které je cítit neustálé napětí a stavební neklid, tvoří varšavský Manhattan v kombinaci se zbytky předválečné

architektury a nevábného sorealismu. Jižní část nebyla tolik poničena, má předválečný šmrnc a najdete v ní mnoho elegantních barů a restaurací.

Pravobřežní čtvrť Praga

Zatímco levobřežní viselská náplavka nabízí v létě hlučnou zábavu v nábřežních barech tisícům lidí, ta pravobřežní ve čtvrti Praga je úplně jiná, autentická. Zdejší přístup k Visle je možná posledním neregulovaným nábřežím v evropské metropoli, takže si můžete připadat jako někde u Sázavy, jen s o něco nabubřejším výhledem. Praga byla paradoxně uchráněna od osudu zbytku města a nachází se v ní dodnes mnoho obyčejných činžáků starších než znovu postavené Staré Město.

Výstavba metra proměnila Pragu s její subkulturou plnou dvorků či uměleckých ateliérů ve čtvrť vyhledávanou jak turisty, tak samotnými Varšavany. V ulici Żąbkowska si skočte na tradiční polské jídlo do mléčného baru, což je obdoba našich lidových jídel. A pokud platí rčení, že láska prochází žaludkem, vězte, že do Varšavy se zamilujete hned na první pohled. □

*Text vznikl za přispění
Polish Tourism Organisation, Prague Office*

Muzea podle světového měřítka

Několik varšavských muzeí, především interaktivní Muzeum Varšavského povstání, Muzeum dějin polských Židů POLIN nebo Centrum Kopernika, bylo stavěno od samého začátku s nejvyššími ambicemi obstát ve světovém měřítku, což se beze zbytku povedlo. Neméně zajímavé je Chopinovo multimediální muzeum v centru, kde lze poslechem mistrových skladeb strávit i několik hodin. A v bývalé palírně vodky Koneser bylo dokonce otevřeno interaktivní muzeum tohoto tradičního polského nápoje.

Vlakem do Varšavy

Do Polska se dostanete pohodlně několikrát denně přímým vlakem EuroCity. Pro cestu z Prahy, Pardubic, Břeclavi, Ostravy a dalších měst do Varšavy můžete využít i noční vlaky EN 443/406. Z Prahy do polské metropole trvá cesta přes osm hodin, z Ostravy zabere zhruba 4,5 hodiny. Doporučujeme využít výhodnou Včasnou jízdenku Evropa, kterou pořídíte v e-shopu, v aplikaci Můj vlak a u pokladních přepážek. Čím dříve ji zakoupíte, tím levněji můžete cestovat.

PESTRÁ MOZAIKA TURISTICKÝCH CÍLŮ v Těšínském Slezsku

Opevnění Velká Šance

Láká vás východ naší země? Beskydy, goralé? Chcete poznat krajinu kolem Šikmého kostela z románu Karin Lednické? Nejvýchodnější cíp Česka nabízí nespočet zajímavých míst a zážitků. Vydejte se do tohoto „razoviteho“ regionu, rozhodně nebudete litovat.

Trojmezí objevujte na kole

S poznáváním Těšínského Slezska můžete začít v nejvýchodnějším bodě Česka, který se nachází v obci Bukovec. Cestou k němu se díky naučné stezce dozvíte, kdo jsou goralé a jak dříve žili. Bukovcem prochází regionální cyklotrasa Radegast Trojmezí, která vás zavede na trojmezí na Hrčavě. Zde se setkávají hranice tří států – Česka, Polska a Slovenska. Stezka pokračuje z Hrčavy dál do Mostů u Jablunkova, kde najdete opevnění Velká Šance s nově otevřeným návštěvnickým centrem. V nedalekém Jablunkově za návštěvu určitě stojí Muzeum trojmezí nebo Světové Muzeum a knihovna Bible.

Klid a krásné výhledy v Beskydech

Těšínské Beskydy jsou protkány řadou turistických tras vedoucích k místním horským chatám. A těch je v této části Beskyd, zvaných Těšínské Beskydy, nespočet. Díky blízkosti hranice s Polskem a Slovenskem má zdejší gastronomie svá specifika. Bramborové placky, halušky nebo polský bigos – to jsou místní speciality, na které budou vaše chuťové buňky dlouho a rády vzpomínat. Krásné výhledy do krajiny si užijete díky několika rozhlednám. Na hoře Čantoryje, „slezském Blaníku“ s vojskem rytířů v nitru hory, se tyčí jedna kovová o výšce 29 metrů, ze které jsou úchvatné výhledy na okolní beskydské vrcholy.

Historický Český Těšín a lázeňská Karviná

Na historii bohatý Český Těšín zve především do Muzea Těšínska. Nová muzejní expozice v historické budově vám zábavnou formou zprostředkuje poznání Těšínského Slezska. Nedaleký Archeopark Chotěbuz-Podobora vás pak zavede do časů pravěkých a raně středověkých. Během léta se zde koná řada zajímavých akcí s ukázkami nelehkého života v dávných dobách. V Karviné se zase odrajujete v lázeňské atmosféře. Ve zdejších lázních se využívají léčebné účinky jodobromové vody zvané Solanka. Historické centrum Karviné a zámek Fryštát se zámeckým parkem jsou pro relax a odpočinek jako stvořené. Výlet k Šikmému kostelu vás zavede do krajiny hrdinů stejnojmenného románu Karin Lednické.

Bohumínsko – vodní svět

Rybniční soustavu v okolí Bohumína vyhledávají jak rybáři, tak vodáci a vyznačují přírodního koupání. V Bohumíně a jeho okolí naleznete nespočet cyklostezek vhodných i pro inline bruslaře.

Bohatá historie a překrásná beskydská příroda, to jsou jedinečné kulisy pro dovolenou v nejvýchodnějším cípu Česka.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Propagace Těšínského Slezska je realizována v rámci projektu Propagace turistické oblasti Těšínské Slezsko 2023, který je realizován za přispění prostředků státního rozpočtu České republiky z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

Kostel sv. Petra z Alkantary (Šikmý kostel)

Archeopark Chotěbuz-Podobora

Zámek Fryštát

ČD Taxi s Liftagem

Pohodlně na vlak
či z nádraží za
zvýhodněnou cenu
pro zákazníky ČD

- při nákupu jízdenky **v aplikaci Můj vlak** obdržíte slevový kód, který uplatníte **v aplikaci Liftago**
- k dispozici ve vybraných železničních stanicích

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdtaxi

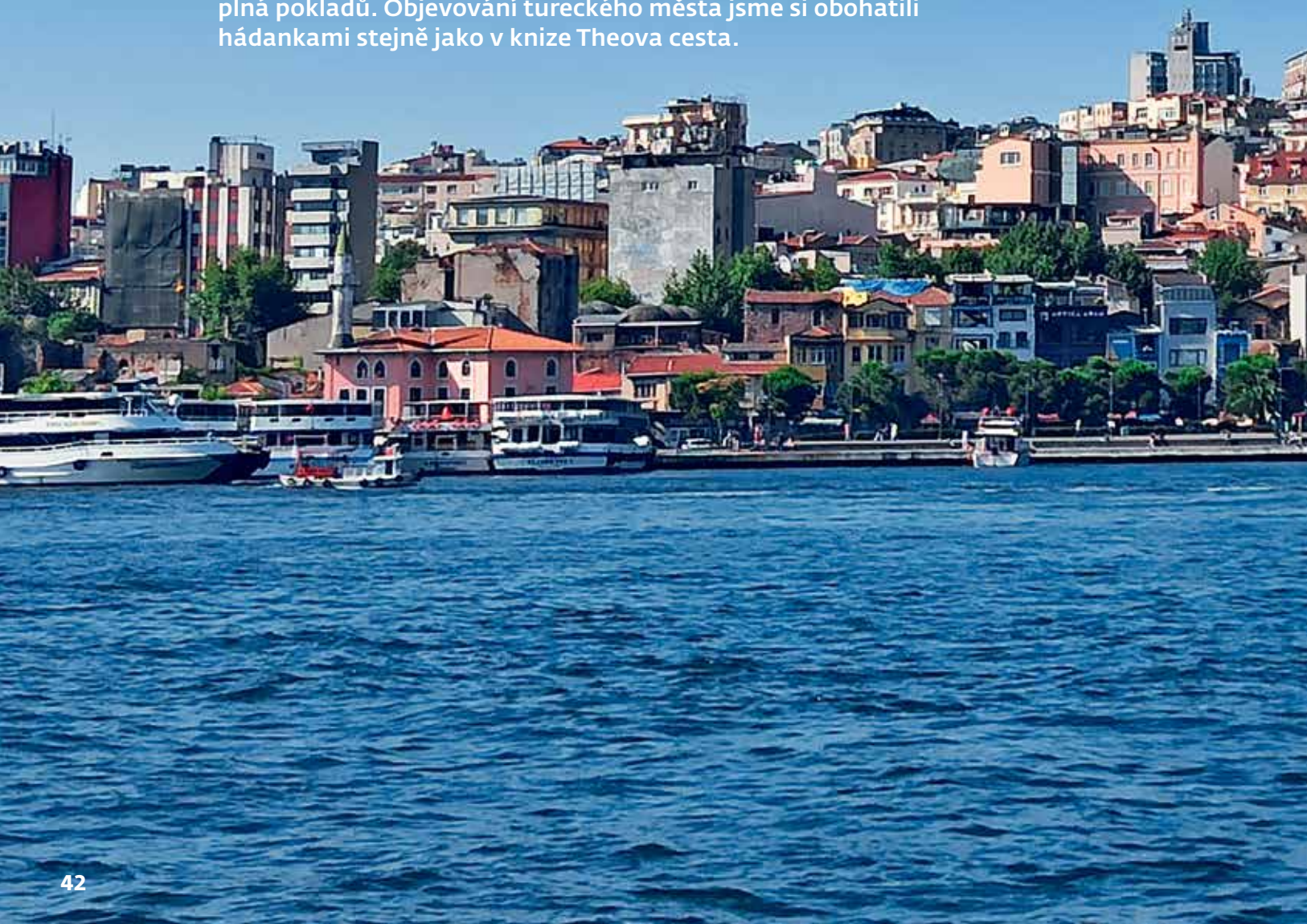
 České dráhy
Národní doprava

Istanbul

Text a foto: Kateřina Konvalinová
IG: svet_v_klobouku

NA KŘIŽOVATCE EVROPY A ASIE s hádankami na cestu

Jakmile padl název cíle další cesty, zajásala jsem. Já, milovnice bazarů, jsem si už v hlavě přehrávala, kolik zbytečných, ale vlastně tolik potřebných cetek si zase přivezu a jak budu nadšeně bloudit spleťtými uličkami Istanbulu a nacházet ta nejzastřenější místa plná pokladů. Objevování tureckého města jsme si obohatili hádankami stejně jako v knize Theova cesta.

Modrá mešita

Výhled z restaurace Seven Hills na mešitu Hagia Sofia

Istanbul je největším městem v Turecku, dříve bylo významným centrem jak byzantské, tak osmanské říše. Dnes představuje důležitou křižovatku s bohatou směsicí vlivů z Východu i Západu. Nedlouho před naším odletem jsem dočetla knihu Theova cesta, která oslovila velké množství čtenářů po celém světě. Theo v ní putoval po nejrůznějších koutech země se svou tetou, která mu před každou cestou dala hádanku, díky níž měl přijít na to, kam jedou. Rozhodla jsem se, že to rovněž udělám.

Sklo tvaru tulipánu

Hned první hádanka nám napovídá, na jaký nápoj jsem se těšila ze všeho nejvíce. „Nepij se pouze k ránu a podávám se ve skle tvaru tulipánu.“ Ano, je to čaj. Je nemožné projít ulicemi tohoto města a nezaznamenat vůni čaje, která se line z každého kouta. Čaj se stal nedílnou součástí života zdejších obyvatel a i mě oslovil svým půvabem a tradicí. Pohodlně jsem se usadila v místní restauraci a pohled stočila k obsluze, která přinášela malinké skleničky čaje jedinečných tvarů.

Nádobky připomínaly tulipánový květ s jemně zakřivenými okraji. Byl to fascinující způsob, jak se čaj stává nejen nápojem, nýbrž také estetickým

Je nemožné projít ulicemi Istanbulu a nezaznamenat vůni čaje, která se line z každého kouta.

zážitkem. Když přede mě obsluha s úsměvem položila jednu ze skleniček, byla horká a její obsah jemně voněl. Při prvním doušku jsem ucítila explozi chuti – svěžest a lehkou hořkost černého čaje, která se přelévala do sladkosti. Čaj se v Istanbulu pije po celý den, v každé situaci od ranního probuzení po setkání s přáteli nebo při relaxaci po náročném dni. Tradice pití čaje sahá až do dob osmanské říše. Stal se důležitým rituálem, který propojuje lidi a vytváří příjemnou atmosféru pro rozhovory a sdílení.

Skleničky v podobě tulipánového květu jsou symbolem tohoto města. Nejenže představují dokonalý estetický prvek, čaj se v nich prý navíc uchovává v teple a nepřímě je jimi ovlivněna i jeho chuť a aroma. Nemohla jsem tedy opustit Istanbul, aniž bych si čaj a skleničky neodvezla s sebou.

Chrám Boží Moudrosti

„Ve jménu boží moudrost mám, byla jsem mešita i chrám. A nebyla jsem

postavena hned. Deset tisíc mužů stavělo mě po dlouhých šest let.“ Ano, je to mešita Hagia Sofia – chrám Boží Moudrosti. Při vstupu do mešity nás dozor žádá, abychom se zakryli. Ženy musí mít zahalenou hlavu a dlouhé oblečení. Muži musí mít zakrytá ramena a kolena. Rovněž máme před vstupem odložit obuv do jednoho z mnoha botníků.

Oděr línoucí se z vyzutých bot a velkých zelených koberec, které pokrývají podlahu, není moc vábný. Za chvíli to už ovšem ani nevnímáme. Pod koberci bohužel nemůžeme obdivovat ornamentální mramorovou mozaiku. Procházela jsem jako mnoho návštěvníků se mnou mezi sloupy a arkádami a pozorovala detaily architektury, která

Galatský most

odrážela harmonii mezi byzantským a islámským uměním. Na chvíli jsem se jen tak posadila na koberec, obklopena duchy minulosti.

Hned naproti stojí úchvatná modrá mešita. Tato ohromná stavba zaujme jistě svou velikostí, ale především tím, že má šest minaretů. O jeden více má už jen Mekka, přičemž ten sedmý byl dostavěn poté, co vznikla modrá mešita v Istanbulu. Interiér mešity je zabarven domodra, jak napovídá přezdívka

stavby. Výzdoba je tvořená modrými dlaždicemi z Izniku s motivy lilíí, karafiátů, tulipánů a růží. Iznik je historické město poblíž Istanbulu a v době osmanské říše byl centrem keramiky a výroby dlaždic. Ty jsou charakteristické svými jemnými a barevnými vzory. Nejčastěji se vyskytují v odstínech modré, zelené a bílé barvy. Díky nim získává interiér mešity jedinečnou atmosféru a estetický dojem.

Krmení racků

Oblíbeným místem nedaleko zmíněných mešit, zvláště u turistů sledujících Instagram, je výhled ze střechy restaurace Seven Hills. Vystoupali jsme na ni tedy také. Nejprve jsme pozorovali úžasný výhled na mešitu Hagia Sofia na jedné straně a na modrou mešitu na straně druhé. Po chvíli k nám přichází číšník s úsměvem od ucha k uchu a podává mi plastovou vidličku s napíchnutým bramborovým hranolkem. Můj vyděšený pohled mu prozradí, že jsem Instagram asi moc nestudovala a o jejich atrakci nic nevím. S rukou nataženou nad hla-

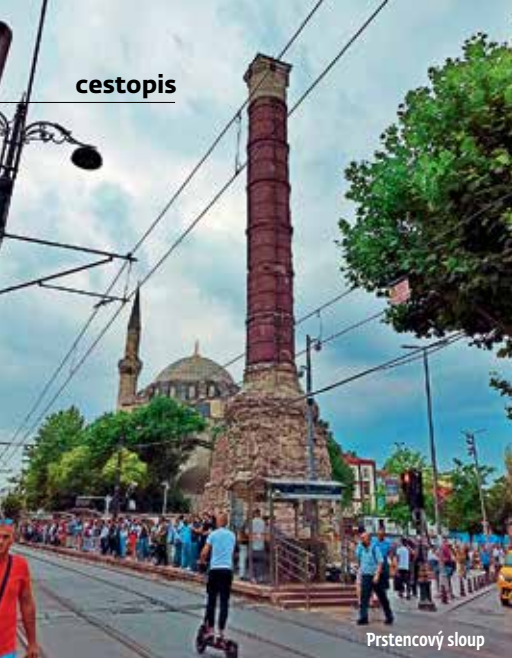
Mešita Hagia Sofia

Slovo mešita pochází z arabštiny. Jeho původní forma je masdžid, což znamená prostranství pro modlitbu nebo místo pro poklony. Je odvozeno od slova sadžada, což znamená padat na kolena nebo klanět se. Název Hagia Sofia má svůj původ v řečtině. V překladu znamená svatá nebo boží moudrost. Původně se jednalo o křesťanskou svatyni, která byla po dobytí Osmany přestavěna na mešitu. V letech 1934–2020 sloužila jako muzeum, dnes je opět mešitou.

Park před mešitou Hagia Sofia

Prstencový sloup

Galatská věž

Velký bazar

Vstup do bazaru

Při vstupu do mešity nás dozor žádá, abychom se zakryli. Ženy musí mít zahalenou hlavu a dlouhé oblečení. Muži musí mít zakrytá ramena a kolena.

vou mi ukazuje, co mám dělat. Netrvá to dlouho a přilétá několik obrovských racků, přičemž si jeden z nich uklovne hranolek přímo z vidličky.

S nadšením si od číšníka беру vidličku a napichuji na ni z talíře, který nám nechal na stole, další zbytky, co hosté restaurace nedojedli. Stavím se s vidličkou a napřaženou rukou u zábradlí a nedočkavě hledám racka, který si přiletí pro kus žvance. Opravdu jsou zřejmě naučení a skoro ochočení, protože po chvíli jich nad mou hlavou krouží několik. Ten nejsilnější a nejrychlejší vyhrává. Nestačí se v té rychlosti ani rozkoukat a racek se už vzdaluje s mým hranolkem v břiše. Ti odvážnější to zkouší i bez vidličky. Jenže to bych se trochu bála o své prsty.

S další hádankou se vydáme za panoramatickým výhledem. „Mých 63 metrů přehlédneš stěží a neplet si mě s obyčejnou věží. Chránila jsem město před nájezdníky a na moři vedla námořníky.“

Věty se vztahují k ikonické stavbě – Galatské věži –, která byla součástí městského opevnění. V době svého vzniku byla nejvyšší stavbou v Istanbulu. Nejprve sloužila jako pozorovatelna a poté k mnoha dalším účelům, například jako vězení, sklad, hasičská zbrojnice a snad prý i coby maják. Nahoru nás vyveze moderní výtah. Vstupujeme na vyhlídkovou terasu věže, odkud se nám naskytne úchvatný výhled na město a okolní krajinu. Pohled na Bospor, historické čtvrtě i moderní městské části je zkrátka dechberoucí.

Prstencový sloup

Další kroky po Istanbulu směřují ke Konstantinovu sloupu. V turečtině známému jako Çemberlitaş (Prstencový sloup). Název odkazuje na kovové obruče, které ukrývají spoje jednotlivých válcových bloků a zajišťují sloupu jeho stabilitu. Jedná se o nejstarší stavbu v Istanbulu. Vztyčen byl pravděpodobně roku 330

na příkaz římského císaře Konstantina. Je 35 metrů vysoký a na jeho vrcholu původně stála pozlacená socha Konstantina jako boha Apollona. Sloup v roce 1779 poškodilo zemětřesení a požár, který na něm zanechal černé stopy. Proto se mu někdy přezdívá spálený sloup. Existuje dokonce pověst, která praví, že je v něm ukryta Noemova sekera, se kterou tento starozákonní hrdina postavil bájnou archu.

A když už jsme u nejstarší stavby v Istanbulu, nesmíme opomenout jednu z nejstarších částí města – Balat. Jedná se o kouzlivou historickou čtvrt plnou uliček a barevných domů. Většina z nich je ze dřeva a některé jsou staré přes 200 let. Je velmi oblíbená a navštěvovaná turisty právě kvůli barevným domům, které lemují křivolaké úzké ulice. V nich se skrývají malé a útulné kavárny, jež lákají k posezení a ochutnání tradiční turecké kávy spolu s lahodným sladkým pečivem. V ulič-

Uličky bazaru

Barevné domy Balatu

kách jsem si přišla jako v labyrintu plném tajemství a překvapení. Každý roh nabízel nové objevy a příležitosti pro fotografování.

Stěny některých domů jsou pokryty streetartovými díly, která tvoří živoucí a kreativní prostředí. Balat je též multi-kulturní čtvrtí, kde narazíte na synagogy, pravoslavné kostely či mešity. A asi nejfotografovanější místo je İncir ağacı kahvesi – kavárna s deštníky a barevnými schody vedoucími ke kostelu Panny Marie. Musím ale upřímně říct, že velkou část toho, jak se toto místo prezentuje na internetu, přibarvují právě sociální sítě. Ne všechny domky jsou ve skutečnosti tak barevné a ani barvy nejsou často tak syté a pestré, jak můžeme sledovat na fotografiích.

Veselé šumění hlasů

Ze spleťtých uliček Balatu pokračujeme do dalšího bludiště. Hádanka napoví. „Pod mými střechami malý svět je schovaný. A cokoli bys jenom rád, můžeš si tu vysmlouvat.“ Pokud je řeč o smlouvání, není v Istanbulu lepší místo než Velký bazar. Místo je to přímo legendární a nachází se v srdci města. Je jedním z největších a nejstarších tržišť na světě a nabízí nekonečnou škálu barev, vůní a zvuků. Vstupuji hlavním vchodem do tohoto obrovského komplexu a jsem okouzlená jeho živou atmosférou. Všude kolem jsou ulice plné vyjednávání a veselého šumění hlasů obchodníků i zákazníků. Každý krok mi přináší novou výlohu, nové zboží a novou příležitost k objevování. Toto místo je neuvěřitelně rozsáhlé.

Uctívané kočky

Kdekoli jsme procházeli městem, potkali jsme mnoho volně se pohybujících koček. Sedí na židlích v restauracích, potulují se ulicemi, spí na kapotách aut. Deník New York Times v roce 2019 odhadl, že v Istanbulu je 125 000 volně pobíhajících koček. Turecko, které je převážně muslimskou zemí, kočky ctí. Islám je považuje za rituálně čistá zvířata. Existuje příběh, který praví, že Mohamed si ustříhl rukáv, když musel vstát k modlitbě, aby nerušil kočku, která se mu na něm schoulila, aby si odpočinula. Odpradávná byly považovány za užitečné, jelikož pomáhaly udržovat ulice čisté a chránily populaci před morem, přenášeným krysami. Obyvatelé města kočkám v ulicích pokládají jídlo a staví jim přístřešky. Existují také organizace a sdružení, které se o ně starají. Počty koček v Turecku se rozrůstají, neboť země má plošnou politiku zákazu jejich zabíjení a odchytu.

Bospor

Nachází se zde více než 4 000 obchodů rozprostírajících se v úzkých uličkách a malých pasážích. Najdete tu širokou škálu zboží včetně kožených výrobků, šperků, koberců, textilu, keramiky, koření, suvenýrů a mnoha dalšího. Je pro mě fascinující procházet se mezi stánky a objevovat neobyčejné předměty, které zde prodejci nabízí. Toto tržiště existuje více než 500 let a stalo se důležitým centrem obchodu. Velký bazar není nicméně jenom o obchodování. Je to i místo setkávání a společenského života. Obchodníci jsou přívětiví a často zvou návštěvníky do svých obchodů na šálek tureckého čaje. Navštívit Velký bazar je jako vstoupit do živého pulzujícího centra města.

Plavba po Bosporu

Istanbul disponuje i jednou nevšední geografickou zajímavostí. Srdce města leží vedle Bosporu, který odděluje Evropu od Asie. A právě touto úžinou pluje nesčetné množství lodí, které obě části propojují. Ani my jsme si tuto jedinečnou možnost nemohli nechat ujít. Lodí je tu opravdu mnoho. Máme trochu problém se zakoupením lístku, jelikož nerozumíme automatu, který lístky prodává. Nad strojem nakonec vítězíme a vydáváme se na palubu. Tam

Rybáři lovící sardinky

Dokonce dostáváme pozvání do kapitánské kajuty a máme možnost posadit se ke kormidlu. Všichni jsou neskutečně přátelští.

si ihned objednáme čaj a jdeme se kochat nádherným výhledem. Emoce, které zažívám při pohledu na panorama Istanbulu z paluby, jsou těžko popsitelné.

Dokonce dostáváme pozvání do kapitánské kajuty a máme možnost

posadit se ke kormidlu. Všichni jsou neskutečně přátelští. Loď je plná místních obyvatel, kteří využívají lodní dopravu jako součást svého každodenního života. Podél břehů a zejména pak na Galatském mostě potkáte mnoho rybářů. Někteří chytají ryby pro zábavu, jiní je prodávají. Nejčastějším úlovkem jsou sardinky. V přístavech je velmi živo až do nočních hodin. Najdete zde restaurace, různé stánky s občerstvením či pouliční hudebníky, kteří svou hudbou strhnou kolemjdoucí k tanci. Proč tedy nenavštívit město, které, jak říká jeden citát, svým kouzlem okouzlí i nejtvrďší srdce a svými barvami oživí i nejšedivější den?

*** |

KYBERTEST

Ani
za

výlet Orient-Expressem

#nePINdej!

Podvodníci stále rafinovaněji útočí
na Vaše peníze.

Využijte cestu vlakem.
Naučte se, jak nenaletět.

www.kybertest.cz

NÚKIB

Integrovaný
proschématickou
síťovou
bezpečnost

VISA

Mediální partneři:

Seznam Zprávy |

deník.cz

DALŠÍ MÁVÁNÍ NA STAROMÁKU, ztracený meteorit a návrat sucharů

V Rudém právu se kupodivu objevil rozsáhlý text věnovaný 65. výročí vzniku první kapitalistické republiky. Interpretace ovšem byla jasná: Masarykova skupina zvítězila, ale pod vlivem podmínek daných Velkou říjnovou socialistickou revolucí. Lenina bylo třeba hledat všude. Lidé se nicméně zajímali spíše o počasí. V pražském Klementinu padl 5. října rekord za 200 let měření: skoro 25 stupňů Celsia.

Text: Michal Petrov

Foto: archiv autora

» Do puntíku podle scénáře

Konspirační šuška prozázela manifestaci svolanou na 18. října 1983 na Staroměstské náměstí, od které si někteří slibovali vystoupení proti režimu. Mohl za to rozhovor, který krátce předtím poskytl člen politbyra Vasil Biľak britské BBC, jež se na rozdíl od tuzemských médií mohla ptát i na domácí opozici. O té Biľak prohlásil, že v Československu žádná organizovaná není. Shromáždění v centru Prahy, které se neslo v duchu odporu proti rozmístování amerických raket v Evropě, nakonec žádné protirežimní momenty nepřineslo. Asi 130 tisíc lidí si odbylo mávání transparenty a šlo domů.

» Nástup do zeleného... anebo ne

Na stránkách novin se objevily obligátní fotky skupinek mladíků, kterým přišel povolávací rozkaz. Civilní životy musely opustit vysoké desetitisíce čerstvě dospělých mužů. Vojenský historický ústav však zdokumentoval i cesty, kterým se šlo „vlastenecké povinnosti“ vyhnout. Je zajímavé, že na vojnu nemuseli ti, kdo podepsali prohlášení, že jsou závislí na drogách. Počestnější cestu nabízela náhradní služba v preferovaných oborech, které se mohly postarat o odklad vojny „do ztracena“, což byl případ zejména hornictví. Se zkrácenou prezenční službou mohli také počítat třeba zaměstnanci hutí.

» 60 let s OK na ocase

Shromáždění v Ústředním domě železničářů (!) v Praze si připomnělo 60 let od vzniku Československých aerolinií. Tajemník ÚV KSČ Josef Haman pronesl spoustu frází, kromě jiného též o zlepšování kvality služeb. Tady mu ovšem realita dala za pravdu. Právě v roce 1983 totiž ČSA zavedly cestování v business class a stewardi a stewardky domácích aerolinek mimoto získali zlaté medaile na mezinárodní soutěži palubních průvodčích. Také běžela modernizace flotily letadel ČSA, které v první polovině 80. let pořídily šest nových strojů Il-62M. Vybavením na tom byla tedy národní letecká společnost o poznání lépe než dnes, protože 100. jubileum v roce 2023 „oslavuje“ s pouhými dvěma letadly.

NÁVŠTEVNÍCI

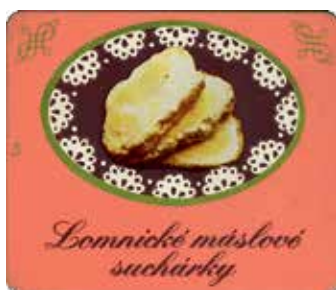

» Pátrání po meteoritu

Nedlouhý text ve stranickém tisku informoval čtenáře o tom, že v těsné blízkosti Žďáru nad Sázavou dopadlo 9. října 1983 zářící mimozemské těleso, které se vypravila hledat pátrací skupina ondřejovského Astronomického ústavu ČSAV. V dostupných seznamech českých meteoritů ovšem nic takového k nalezení není. Tak či onak šlo aspoň o neplánovanou ouverturu ke sci-fi seriálu *Návštěvníci*, který natočila Československá televize ve spolupráci se západními Němci a jenž měl premiéru na začátku listopadu. Pojednával právě o hrozící srážce Země s kosmickým tělesem.

» Sladké křup se vrací

V říjnu 1983 se v Lomnici nad Popelkou obnovila výroba tamních sucharů a k tomu i dezertek. Běžela ještě v tradiční bývalé Jínově továrně, odkud šla na trh v rámci koncernu Čokoládoven celá řada dalších pochoutek ze sortimentu sladkého pečiva: v první řadě dětské piškoty, ale rovněž polomáčené sušenky, tatranky, sušenky Rollo, Club, Star, Dukla a čajové pečivo. Výrobu sucharů už privatizovaná firma zrušila v 90. letech. Na tradici dnes v Lomnici naštěstí ale navazují noví pokračovatelé.

» Další plasty pro mléko

Výrobní družstvo Směr Praha oznámilo, že ve svém závodě v Jílovém u Prahy zahájilo zkušební provoz nového vytlačovacího stroje, který ročně zpracuje kolem 1 100 tun polyetylenové fólie k výrobě sáčků na mléko. Historie mléčných pytlíků, kterým se někdy přezdívalo ve-mena, už tam v tu dobu měla čtrnáctiletou tradici. Vysmívaný symbol socialismu se však zdaleka nevyráběl jen ve východním bloku, nýbrž byl vcelku běžný také na Západě. A především hospodyňky, které se musely nosit s nákupy, se na tenhle způsob balení mléka neřídily jen s nelibostí, protože znamenal o jednu skleněnou láhev v tašce méně.

» Nechtěná poptávka

O tom, jak nenormálně fungoval v 80. letech maloobchod, výmluvně vypořídá článek v Rudém právu pojednávající o nedostatku potravin pro diabetiky. Redaktorka přišla se stížností, že je kupují i ti, kterým je nepředepsal lékař. Třeba lidé, kteří chtějí zhubnout pomocí redukční diety. List také otiskl návrh jedné ze čtenářek, která volala po tom, aby se potraviny s označením dia prodávaly přednostně jen těm, kdo se prokážou legitimací diabetika.

Text: Martin Karlík
Foto: Jakub Bouček

KOSTEL U KOČOVA SE PROMĚNIL V PEKLO a okolní osada se vylidnila

Je ironií osudu, že scény odehrávající se v pohádce Z pekla štěstí 2 v pekle natočil režisér Zdeněk Troška v kostele na Tachovsku. Pravda, jde spíše o zříceninu. Bývalý kostel si během své historie stejně jako osada, ve které stál, prošel peklem. Měl být zbořen, sloužil jako továrna a skončil coby ruina. Na kostele sv. Jana Křtitele u Kočova se doslova podepsaly české dějiny.

Podobu pekla v našich představách do velké míry ovlivňují pohádky. Každý jsme za svůj život viděli kotle, pod kterými topí čerti, mnohokrát v televizi. Představa pekla je tak daná. Naši předci byli zase ovlivněni tím, jakou podobu jim na svých obrazech servírovali malíři. Peklem ale přitom může být cokoli. Třeba historie jedné zaniklé vsi u Tachova a jejího kostela. Lidé tam zažívali i hezké chvíle a období klidu, kdy vše fungovalo, a dokonce se dařilo. Vesnice a kostel nakonec zanikly a jejich osud se dá popsat jako dějinné peklo.

Svatý Jan v dobách slávy

Podle nepotvrzených zpráv vznikla první křesťanská svatyně na tomto místě v 11. století. Dnešní kostel nechal postavit majitel panství hrabě ze Sinzendorfu. Svatostánek tehdy nestál na samotě, nýbrž byl součástí vesnice, která nesla jméno Svatý Jan. Kostel začal lákat poutníky, a stal se tak vyhlášeným poutním místem. Když přišlo do módy baroko, byl přestavěn právě v tomto stylu. Místní museli být na svůj vrcholně barokní chrám pyšní. Jenže všechno jednou končí a zašla i sláva tohoto svatostánku.

Ale vezměme to hezky popořádku. Stavba začala roku 1728 a už v roce 1732

světil opat benediktinského kláštera v Kladrubech Josef Sieber honosný barokní chrám, který nahradil původní gotickou stavbu. O malířskou výzdobu se nejspíše zasloužil tachovský malíř Eliáš Dollhopf. Jenže věřící se z díla mohli radovat jen do roku 1781.

Josefínské reformy

Za josefínských reforem se kostel sv. Jana Křtitele uzavřel a následně byl zrušen. Císař Josef II., který nám například zavedl příjmení, se snažil omezit vliv církve, a proto rušil kostely, kláštery i církevní školy. Některé jeho reformy se ujaly a byly prospěšné, třeba zrušení nevolnictví nebo náboženská tolerance, jiné byly velice kontroverzní. Například rušení církevních škol, které pro chudé představovaly možnost získat vzdělání. Některé nápady Josefa II. se neujaly vůbec. Kupříkladu pytle na mrtvoly si cestu na hřbitov nenašly a lidé se zase vrátili k osvědčeným rakvím.

Kostel byl sice z rozhodnutí císaře zrušen, věřící tam ovšem chodili dál. Dělali to tajně, leč někdo si toho všiml a nahlásil to. Udavačství kvetlo v každé době a 18. století nebylo výjimkou. Aby se už věřící nemohli v kostele scházet, byl vydán pokyn ke zbourání celé stavby. K tomu nakonec nedošlo. Do zrušeného

kostela už však nikdo neinvestoval, neopravoval ho, takže začal chátrat.

Porcelánka i zdroj kamene

V roce 1830 kostel doslova spadl z nebes do rukou Josefu Müllerovi. Ten hledal vhodný objekt pro svou porcelánku a tento kostel byl naprosto ideální. Zdi byly pevné a střecha ještě plnila svou funkci. Koupě to tak byla asi dost výhodná. S rozvojem průmyslu v 19. století začaly jako továrny sloužit nejen kostely, ale třeba i hrady nebo zámky. Chrám nicméně svému novému majiteli moc štěstí nepřinesl. Coby továrna sloužil jen 15 let. Pak podnikání pana Müllera skončilo. A to byla pro stavbu zřejmě největší pohroma.

Takový kostel, to je spousta stavebního kamene, který by se dal použít třeba

» Kostel byl sice z rozhodnutí císaře zrušen, věřící tam ovšem chodili dál. Dělal to tajně, leč někdo si toho všiml a nahlásil to.

při stavbě domu. Jenže krást z kostela, byť zrušeného, si každý nedovolí. Z opuštěné továrny už je to však něco docela jiného. Lidé z vesnice i okolí si tedy začali do kostela jezdit pro stavební materiál. Vesnice si dál žila svým životem a místní si zvykli na to, že zatímco jiné vsi mají pěkný kostel v relativně dobrém stavu, tady zbylo jen torzo. To ještě nikdo netušil, že podobně jako kostel nebo možná ještě hůř dopadne i obec, která se po druhé světové válce vylidnila.

Natáčení pohádky

V roce 2000 si právě tuto zříceninu vyhlédl pro natáčení pohádky režisér Zdeněk Troška. Zdi nechal opatřit černo-červeným nátěrem, a tak se ze

svatostánku stalo v pohádce Z pekla štěstí 2 opravdu peklo. Ironií osudu, která všechno vlastně jen podtrhla, je, že si kostel stejně jako zdejší kraj během své historie prošly svým vlastním peklem. Krátce po natáčení jako by kostel dal najevo svůj názor na věc a oddechl si nebo odplivl zhnusením. Po odchodu filmařů se zřítla jedna klenba. Štěstí že k něčemu podobně-

mu nedošlo při natáčení, protože pád mohl někoho zranit, nebo dokonce zabít.

Dnes už sem poutníci ani věřící nechodí. Zřícenina kostela je notně omšelá a působí hrůzostrašným dojmem. V současné době je především zastávkou na zelené turistické stezce, která vede z Ústí u Kočova přes Janov do Tachova. □

Proč zmizela vesnice?

Ještě v roce 1930 bydlelo v osadě Svatý Jan 91 obyvatel. Šlo o Němce, kteří ale byli po druhé světové válce odsunuti. Na jejich místo přišli zpočátku čeští přistěhovalci. Nikdo z nich se tu ale nechtěl usídlit natrvalo. Byli to zlatokopové, nebo spíše zloději. Z domů vybrali vše, co se dalo zpeněžit, a šli zase hledat dál. Vesnička zanikla a zrušený a později zdevastovaný kostel se ocitl na samotě.

Ivan Mládek

Rodinná hudební
komedie na malé scéně

MOČÁL STORY

Premiéra
listopad
2023

PREMIÉRA
ŘÍJEN
2023

BOŽSKÝ MUZIKÁL

ANDĚL PÁNĚ

NÁMĚT A LIBRETO
LUCIE
KONÁŠOVÁ

HUDBA A TEXTY
ONDŘEJ G.
BRZOBOHATÝ

KULTOVNÍ MUZIKÁL

LEGENDA JMÉNEM HOLMES

HUDBA/TEXTY/LIBRETO ONDŘEJ G. BRZOBOHATÝ

BLÁZNIVÁ LETNÍ KOMEDIE

Slunce, seno, jahody

PRVNÍ ČESKÝ MUZIKÁL ZE VSI

FILMOVÁ PŘEDLOHA
Zdeněk Troška a Petr Markov

FILMOVÁ HUDBA
Karel Vágner

HUDBA, TEXTY A LIBRETO
Ondřej G. Brzobohatý

Vějička, zblo, bych a tipec aneb stará slova v pořekadlech

Sedli jste někdy někomu na vějičku, protože vám tvrdil něco, na čem nebylo ani zbla pravdy? Asi jste mu pak chtěli zatnout tipec, ale chyba lávky, bylo pozdě bycha honiti. Významu pořekadel, která jsem na vás teď vychrlila, určitě rozumíte. Kdybych se ale zeptala, co znamenají slova vějička, zblo nebo tipec, nejspíše byste tápali.

Sednout někomu na vějičku značí totéž co sednout někomu na lep, chytnout se do pasti nebo zkrátka někomu naletět. Dnes tyto fráze používáme v přeneseném smyslu, ale kdysi šlo o obraty míněné doslova. Vějička a lep shodně odkazují ke starému způsobu chytání ptáků. To se vzal přírodní lep, potřela se jím vhodná větvička a počkalo se, až ptáček na lep sedne. Slovo vějička ne náhodou zní podobně jako větvička – právě vějička totiž označuje větev nebo proutek pomazaný lepem.

Není na tom ani stébla pravdy

Když se řekne, že na něčem není ani zbla pravdy, všichni chápeme, že daná věc je holá lež. Proč ale říkáme ani zbla pravdy, když bychom mohli stejně dobře říct ani kousek pravdy? Význam je tentýž a liší se jen forma, protože naši předkové si libovali v obrazných pojmenováních. Původně se jako zblo označovalo stéblo, takže v doslovném překladu by toto pořekadlo znělo, že na něčem není ani stébla pravdy. Stéblo trávy je útlé, jako by ani nebylo, odtud tedy přirovnání, že na lži není ani to nejtenčí stéblo, ani ten nejmenší kousíček pravdy.

Kdo lže, tomu by se měl zatnout tipec. Tato na první pohled neškodná fráze má ve skutečnosti dost nepříjemný obsah. Odkazuje totiž k nemoci postihující drůbež a projevující se zrohovatěním jazyka.

V době, kdy rčení o tipci vznikalo, se tento neduh řešil doslovným zatnutím tipce, tedy odstraněním postižené části jazyka ostrým nástrojem. Samotný výraz tipec je pak zvukomalebného původu a vychází ze slovesa típat, jinak řečeno pípat, jak to známe třeba u kuřat.

Kdo zaškobrtl na lávce

Teď ale ke spojení chyba lávky: proč by měla mít lávka nějakou chybu? Nejde ani tak o chybu na straně lávky, jako spíše o chybu na straně člověka. Chybou lávky se rozumí jednoduše to, že se někdo zmýlí nebo dopustí zaškobrtnutí. V sousloví chyba lávky se nám dochoval pozůstatek starého, již neužívaného slovesa chybiti se něčeho, kterému odpovídá dnešní sloveso minout něco. Kdo se chybil lávky, ten ji minul. Nejdříve doslova, než se chyba lávky začalo používat v přeneseném smyslu pro pochybení obecně.

A pozdě bycha honiti? Pokud netušíte, jak takový bych vypadá, natož jak ho chytit, buďte v klidu, neví to nikdo. Onen bych z pořekadla je pouze personifikace, tedy zosobnění podmiňovacího způsobu v gramatice. Podmiňovací způsob poznáte právě podle tvaru bych, který použijete ve větách jako například „Chtěl bych...“. K nim saháme tehdy, když mluvíme o něčem, co bychom bývali byli udělali, ale už je na to pozdě. □

Kulturní tipy a recenze

Jana Kábrta

V KINECH
OD
26. ŘÍJNA

>> Film měsíce

>> Výstava

TO ZVLÁŠTNÍ MÍSTO: 60 LET PAMÁTNÍKU KARLA ČAPKA

Empírový dům, výjimečná lokalita ve Staré Huti u Dobříše uprostřed lesů a rybníků. A také místo, kde si to zamilovali spisovatel Karel Čapek s manželkou Olgou Scheinpflugovou. Z domu, který dostali darem k doživotnímu užívání, je dnes Čapkův památník, slavící letos šedesátiny. V rámci výročí poprvé představuje unikátní rukopisy, třeba psaní prvorepublikovému premiéru Švehlovi o tom, že mu legendární literát posílá bezkofeinovou kávu, nebo příspěvky Karla a Josefa Čapkových do týdeníku Přítomnost.

PAMÁTNÍK KARLA ČAPKA,

STARÁ HUŤ U DOBŘÍŠE

OTEVŘENO (MINIMÁLNĚ) DO 31. LEDNA 2024

O pěknou reklamu se Bratrům postarala tuzemská filmová a televizní akademie, když minulý měsíc oznámila, že je posílá do boje o nadcházející Oscary. Kromě kvality nesporně rozhodlo i téma – málokterý příběh novodobé české historie vzbuzuje tolik emocí jako ten o odbojové skupině bratrů Josefa a Ctirada Mašínových. Jejich rodina se v komunisty ovládaném Československu stala terčem pronásledování a bratři věřili, že proti diktatuře lze bojovat jedině se zbraní v ruce.

Podnikali řadu násilných trestných činů a postupně se stali nejhledanějšími muži v zemi. A tak se před 70 lety rozhodli utéct

přes východní Německo do západního Berlína, kde plánovali vstoupit do americké armády s cílem osvobodit Československo. Během útěku za nimi zůstali mrtví. Završil se tak příběh, který dodnes rozděluje společnost. Byli národními hrdiny, nebo je jejich činy řadí do kategorie lupičů a vrahů?

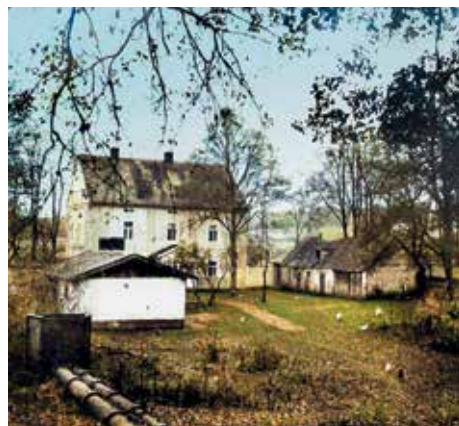
ČR, 135 MIN.

REŽIE – TOMÁŠ MAŠÍN

HRAJÍ – OSKAR HES, JAN NEDBAL,

TATIANA DYKOVÁ, ŠTEFAN KONARSKÉ,

VÁCLAV NEUŽIL, MATĚJ HÁDEK

>> Divadlo

ČERNÁ KOMEDIE

Pro Brindsleyho Millera nastává velký večer. Má se poprvé setkat s přísným otcem své snoubenky a zároveň očekává návštěvu milionáře, který projevil zájem o jeho sochařská díla. Jenže události se začnou hroutit hned na začátku, když v domě vypadnou pojistky. Tchán pak postupně všechny uvede do stavu ZP (zvýšené pohotovosti) a nakonec dojde i na obávané PTP (pohár trpělivosti přetekl)! Vtipnou situační komedii, jejíž podstatná část se odehrává ve tmě, napsal v roce 1965 Peter Shaffer, mimo jiné autor slavného Amadea. Černou komedii uvádí Slezské divadlo Opava.

>> Film na doma

MALÁ VELKÁ LIGA

Vtipnou podívanou nabízí seriálová novinka na Prima+. Vše se v ní točí kolem Jana „Honzy“ Růžičky, úspěšného bývalého fotbalisty a prvoligového trenéra, který ovšem vinou svého příšerného chování přijde o lukrativní práci na lavičce Sparty. Kvůli výtržnostem při zatýkání navíc vyfasuje podmínku a veřejně prospěšné práce na základní škole. Čeká na něj šestice netalentovaných fotbalistů, z nichž má pod jeho vedením vyrůst tým, který obstojí v meziškolní konkurenci. Postupem času to ale vypadá, že tohle nebude lekce jen pro školáčky, ale především pro jejich trenéra.

ČR, 8 × 25 MIN.

REŽIE – JAKUB MACHALA

100%

ÚSVIT JE UHRANČIVÝ FILM STVOŘENÝ PRO VELKÉ PLÁTNO

Letošní úroda pozoruhodných českých filmů je nebývalá a tento měsíc nezůstane jen u jednoho. Pokud by Česko na Oscary nevyslalo *Bratry*, bez uzardění by na ně mohlo poslat *Úsvit*. Je totiž mimořádný.

S taví na působivém, tajemství a lidskou omezeností protkaném scénáři Mira Šifry, strhujícím hereckém výkonu Elišky Křenkové, opojných kulisách podhůří Vysokých Tater a neokoukaném způsobu vyprávění režiséra Matěje Chlupáčka. Příběh se vrací na Slovensko roku 1937, kdy lidé ze Zlína budují na zelené louce moderní průmyslové město baťovského stříhu. Práce na něm naruší hrůzný nález v kupě písku v areálu místní fabriky – leží tu mrtvé dítě s mužským i ženským pohlavním orgánem, hermafrodit. Události se dají do pohybu. Zatímco šéf projektu se ve spolupráci s povolouanou tajnou policií snaží situaci smést co nejrychleji ze stolu, jeho

půvabná žena s lékařskou ambicí usiluje o to, aby záhadu vyřešila a našla pravdu.

Rozdílný, konflikt vyvolávající přístup manželů, postupně se rozkrývající detektivní zápletka, boj s předsudky a netolerancí jsou režisérem Chlupáčkem servírovány v moderním stříhu, který z komorního příběhu vytváří samo o sobě uhrančivé a pro velké plátno stvořené vyprávění. To z *Úsvitu* dělá jeden z nejlepších filmů posledních let, ač se jistě najdou tací, kterým bude v kontextu dneška připadat příliš proklamativní. Opak je pravdou. Takhle citlivě odvyprávěný příběh udělá pro jakoukoli odlišující se menšinu více než desítky pochodů či demonstrací.

» hudba

h

SLZA MONODRAMA

Zpěvák Petr Lexa a kytarista Lukáš Bundil, kteří tvoří kapelu Slza, vydávají novou desku po více než třech letech. „Nenechali jsme se ničím tlačit, nedávali jsme si žádný deadline, prostě jsme pořad skládali a věděli jsme, že až přijde ta vhodná chvíle, dáme dohromady těch pro nás deset nejlepších písniček a vydáme ho,“ říká Lexa. Na novince se oprostil od traumatu ze svého prvního rozchodu, které inspirovalo předcházející alba. „Začal jsem pátrat mnohem hlouběji sám v sobě a objevovat témata, která bych, nebýt textů, možná nikdy ani neotevřel,“ dodává zpěvák.

» Audiokniha

O ČEM SI VYPRÁVJAJÍ KARLOVJANÉ HELENA MIČKALOVÁ

Obec Velké Karlovice není zajímavá jen tím, že si zahrála městečko Protějov v seriálech České televize *Doktor Martin* a *Strážmistr Topinka*, ale také svými pověstmi a legendami. Právě ty pocházející z Karlovic a okolí shromáždila ve své unikátní knize *O čem si vyprávějí Karlovjané* tamní učitelka Helena Mičkalová. Zúročila v ní svou dlouholetou vášeň pro sbírání a zaznamenávání vyprávění pamětníků. Necelých osmdesát minut dlouhý výběr ve valašském nářečí teď načítla Marie Vašutová, zpěvačka ženské pěvecké skupiny Karlovjanky.

K

tv

» TV tip

STARDANCE

A pak že podruhé do stejné řeky nevstoupí! Taneční soutěž *StarDance* se do ní vrhá už podvanácté. Letos se o titul královny či krále parketu utká deset párů, opět složených ze známé osobnosti a profesionálního tanečníka. Soutěžít budou třeba manželé Adamczykovi, moderátorka Iva Kubelková, herci Ivana Chýlková a David Prachař nebo zpěvák Richard Krajčo. Porota bude ve složení Tatiana Drexler, Richard Genzer a Zdeněk Chlopčik. Poslední díl odvysílá Česká televize 16. prosince.

ČT1 / OD SOBOTY 14. ŘÍJNA / 20:10

Co se děje

Chtějí zpoplatnit Facebook a Instagram

Americký deník The New York Times přišel s informací, že provozující firma Meta zvažuje placené verze Facebooku a Instagramu v Evropě. K dispozici by zůstaly i bezplatné varianty, ty placené by však neobsahovaly reklamu. Analytici se shodli, že firmě nejde ani tak o to, aby zvýšila výdělek, jako spíše o to, aby vyhověla regulační politice EU.

Draze zaplacená láska

Těch případů už bylo tolik, že je s podivem, že se objevují další. Třeba ten aktuální z Plzeňska. Starší osamělou ženu oslovil domnělý americký námořní důstojník s tím, že by se chtěl přestěhovat do Česka a pojmout ji za ženu. Pod různými záminkami z ní vylákal sedm milionů korun. Žena skončila s půjčkami a zpronevěrou v zaměstnání.

Soutěž o voucher na snímek Za vším hledej ženu

Film Za vším hledej ženu vypráví o třech kamarádkách, které se spojí, aby se pomstily bývalému příteli jedné z nich. Českou romantickou komedii režiséra Miloslava Šmídajera můžete zhlédnout na řadě online platform. Na tři z vás čeká voucher na přehrání filmu na iTunes zdarma. Stačí správně odpovědět na otázku.

Kdo bude tancovat ve 12. ročníku StarDance?

- A Jakub Prachař
- B David Prachař
- C Dana Batulková

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 18. října 2023.

Bob Odenkirk

Lena Dunham

John Lithgow

NETRADIČNÍ SLUŽBIČKY OD STÁVKUJÍCÍCH HERCŮ

Že by vám hollywoodská hvězda vyvenčila psa? Nebo známý herec pomohl vyluštit křížovku? Všechno je dnes možné, zvláště když mají kvůli stávce mnozí herci hluboko do kapsy.

V Hollywoodu se netočí, v Hollywoodu se stávkuje. V červnu s bojkotem za vyšší honoráře, platy, pracovní podmínky a regulaci umělé inteligence v oboru začali scenáristé, o měsíc později se k nim přidali herci. Stávku pociťují nejen filmové produkce, ale i samotní herci, samozřejmě ne hvězdy první velikosti, ale ta většina, která ze snímků žádné miliony nedostává.

Pro ty nedávno platforma eBay uspořádala rozsáhlou aukci, v níž herci nabídli své netradiční služby. Například představitel jedné postavy ze seriálu Volejte Saulovi Bob

Odenkirk nabídl, že s tím, kdo přihodí nejvyšší částku, vyrazí v New Yorku nebo Los Angeles na večeri. A v případě, že bude výherce zdaleka, mu nechá jídlo přivezt a povečeří spolu přes videohovor. Jiní nabídli procházku se psem, drobné úpravy v domácnosti a tak podobně. Herec John Lithgow, který má doma dva Oscary, nabídl, že za slušný obnos nakreslí rodinného mazlíčka, Lena Dunham ze seriálu Girls zase nástěnné malby. Jejich návrhy se setkaly s ohlasem, lidé do aukcí přihazovali tisíce dolarů!

>> To nej z Instagramu

Zoo Plzeň se pochlubila fotkou čtyřčat lvů berberských, která se narodila v srpnu. Je mezi nimi jeden kluk a tři holky.

Jakub Prachař a Sara Sandeva jsou opět partnery nejen za, ale i před kamerou. Tuhle fotku herečka sdílela ze začátku natáčení druhé řady vtipné krimi Dvojka na zabití.

Hudebník a herec **Ondřej G. Brzobohatý** oznámil, že si v Itálii vzal za manželku moderátorku **Danielu Písařovicovou**.

Text: Petr Horálek
Ilustrace: Digishock

OPUŠTĚNÝ DŮM

Jemné cinkání deště o zeleně natřené okapy příjemně uspávalo Bohemíra, sedícího na nádražní lavičce. Detektiva z odpočinku nevyrušily ani vzdálené hlasy dělníků, kteří bůhvíco překopávali vedle kolejí za obloukem. Na zapadlém nádraží na kraji okresního města žádný další cestující nebyl. Z místní kanceláře jednou za delší čas vykoukl službu konající zaměstnanec. Jinak se tu zastavil čas. V oknech místo muškátů už dávno vládly bytelné mříže.

Bohemír měl náhradní volno a celý den nostalgicky cestoval po stopách svého mládí. Stačil se podívat do vesnice v Posázaví, kde každoročně pobýval na pionýrském táboře, a do jižních Čech, kde ho rodiče nutili trávit prázdniny v podnikovém karavanu v přeplněném kempu. Většinu míst už nepoznával, tak se aspoň melancholicky nořil do vzpomínek. Právě teď odpočíval ve stanici, kde kdysi dával kopačky své první lásce. Dodnes se za to lehce styděl.

„Hej, vy tam! Další vlak tu stává až za dvě hodiny. Raději jděte na zastávku,“ ozval se přísný hlas. Bohemír decentně zívá a vytáhl služební průkaz. „Však je

dobře, nespěchám,“ odpověděl tiše. „Já si hned říkal, že budete našinec,“ přisedl si s nadšením dozorčí. „Jak před dvěma lety změnili grafikon, skoro všechny vlaky jezdí ze zastávky. Nejbližší lodi bydlí kilometr daleko, autobusovou linku zrušili. Ale snad tu budou stavět, jen co změní územní plán,“ pokračoval důvěrně. „Brzy se bude šerit, tak si dávejte pozor. Vidíte ten obrovský dům? Patřil k nádraží, pracovaly tam desítky železničářů. Teď je to ruina. Prý se tam po večerech pohybuje všelijaká verbež. Dokonce tam straší! Bývalo tam totiž popraviště,“ dodal tajemně a zmizel, protože mu prý končila služba.

Teď už dočista probuzený Bohemír zaraženě pozoroval zříceninu. Přestalo poprchávat, a tak se rozhodl pro procházku kolem stanice. Přes ulici uviděl vesele vyzdobenou trafiku se sympatickou paní, která energicky přerovnávala časopisy ve vitríně a pak se zvědavě vykláněla z okna. Kolem ní pobíhal zdravě vyhlížející vlčák s inteligentními očima. „Nechcete časopis pro rozvernější náladu?“ zasmála se chraplavým hlasem a začala si pobrukovat Holky

z naší školky. Překvapený Bohemír neztrácel čas a přešel do útoku. „Prosím žvýkačky a větrové bonbony. Říkali mi, že tu po setmění není bezpečno. Prý tamhle v domě straší?“ zeptal se kurážně. Paní se skoro hystericky zasmála. „Jsem tu už třetí rok a žádného ducha jsem nepotkala. V té zřícenině si dávají schůzky akorát milenci za školou. Navíc tu mám psa, který mě chrání. Jenom na lidskou hloupost je krátký,“ odpověděla zostra.

„Tak já jdu na zastávku,“ rozloučil se Bohemír, ale místo toho oklikou nenápadně zamířil k opuštěnému domu. Cítil v zádech čísi zvědavý pohled, ale vytrval. Pár metrů od budovy si všiml rozježděné hlíny, pár kusů lepenky a stop od dodávek. Pokračoval dál a přemýšlel, zda se přece jen nenechal unést fantazií. Každopádně tohle už je případ pro někoho jiného. Ano, nahlásí to.

? Kdo podle Bohemíra opuštěný dům používal a proč? Podle čeho poznal podezřelého?

Řešení:

Největší podivnost byla sama existence prosperující trafiky. Ve stanici už dva roky zastavovalo jen minimum vlaků, cestující se přesunuli na výhodně umístěnou zastávku do centra, široko daleko nikdo nebydlí, a přesto zde – už tři roky! – podnikatela veselé živnostince. Trafika sloužila jako pracka špinavých peněz. Přičemž z paní fungovala jako hlave bandy pašující kradené zboží uskladňované právě v opuštěném domě. V noci i ve dne vše hledal dobře živý vlčák. O bandu se dlouhodobě zajímala policie. Nutno dodat, že místní železničáři se na trestně činnosti nepodíleli, pouze věřili na duchy.

Guláš jako klasika na pět

Je to cizí slovo, přesto se stalo generickým pojmem, opatřeným příslušnou diakritikou, i v češtině. Je to název pokrmu, který považujeme takřka za náš národní, přestože u nás tak úplně nevznikl. Ano, mluvíme o guláši. Tradiční maďarské jídlo tamních pastevců, gulyásů, jsme si upravili a přizpůsobili stejně jako v dalších zemích Evropy.

Houbový guláš

V této verzi nahrazuje „maso lesa“ maso skutečné. Možná je to trochu kacířské, ale neuvěřitelně dobré a navíc to konečně bere na milost vegetariány. Jen pozor na to, že jako každý pokrm z hub nenecháváme ani tento rozležet a nepodáváme ohřívání.

**PŘÍPRAVA:
DO 60 MINUT**

4 PORCE

- | 1-1,5 kg tvrdších lesních hub, ideálně hřibovitých
- | 2 cibule | 2 lžíce sádla nebo oleje na osmažení
- | 1-2 lžíce mleté sladké papriky
- | 2 lžičky drčeného kmínu
- | vývar na podlití (cca 1l)
- | po špetce mletého nového koření a pepře
- | 2 stroužky česneku | 1-2 lžíce hladké mouky | sůl
- | 1 lžíce sušené majoránky + případně čerstvá na ozdobu

1 Očištěné houby nakrájejte na silnější plátky nebo kousky, oloupanou cibuli nadrobno. V silnostěnném kastrolu nebo ve velké pánvi rozehřejte olej a osmažte na něm cibuli, až začne zlátnout (dobré osmažení je důležité pro výslednou barvu i chuť guláše).

2 Pak vsypte houby a ze všech stran je orestujte. Poprašte paprikou a kmínem, promíchejte a zalejte vývarem. Přikryté duste na mírném stupni, až budou houby zcela měkké, trvá to asi 30 minut.

3 Ke konci dušení poprašte novým kořením, pepřem a vmíchejte česnek. Nechte odpařit šťávu, zaprašte moukou, promíchejte, zalejte trochu studeného vývaru a krátce povařte, až šťáva zhoustne. Nakonec poprašte majoránkou, kterou rozemnete v dlaních, a už dál nevařte.

Guláš český, pražský

Anebo také vídeňský. Do Vídně a posléze rychle do Prahy se guláš přesunul v dobách rakousko-uherského mocnářství, kdy už se v samotném Maďarsku stal módním pokrmem vyšších vrstev a začal se různě upravovat a zušlechťovat. Původní kotlíkový guláš zůstal na tamním i našem repertoáru spíše jako gulášová polévka a guláš v novém pojetí se proměnil v dušené maso v husté pikantní omáčce typické rudohnědé barvy.

6 PORCÍ

- | 2 lžíce rostlinného oleje nebo lépe sádla
- | 500g cibule nakrájené nahrubo nebo na půlměsíčky
- | 1 lžíce rajčatového pyré (nebo 1 velké měkké rajče)
- | cca 1 lžička mleté papriky (i více, podle chuti), sladké i pikantní, podle chuti
- | 1 kg hovězího masa z klišky
- | trocha hladké mouky na zaprášení
- | sůl, pepř, případně worcesterská nebo sójová omáčka na dochucení

1 V silnostěnném kastrolu rozeřte tuk, vsypte cibuli a smažte ji do zlatohněda, až bude trochu křupavá. Vmíchejte rajčatové pyré nebo rajče, papriku a hned trochu podlejte.

2 Až se začne základ vařit, přidejte maso, promíchejte, osolte, přikryjte a na mírném stupni duste hodinu až hodinu a půl, až bude maso téměř měkké. Kontrolujte, zda není třeba podlít.

3 Ke konci ochutnejte a případně dochuťte. Kastrol odkryjte, aby se

šťáva trochu vydusila, zaprašte ji moukou, promíchejte, nechte trochu osmahnout, podle potřeby podlejte a na mírném stupni pod pokličkou ještě poduste, až bude maso zcela měkké, šťáva zlatohnědá a počne z ní vystupovat tuk.

4 Před podáváním můžete guláš ozdobit kolečky čerstvé cibule. Hodí se k němu klasický chléb, ale stejně tak dobře i knedlíky, rýže nebo brambory.

FRESH

www.prima-fresh.cz

www.marekkucera.com

**PŘÍPRAVA:
NAD 60 MINUT**

VŠECHNO NEBO NIC.

KAPELA MIRAI CHYSTÁ SVÉ DOSUD NEJVĚTŠÍ TURNÉ A SLIBUJE NEOPAKOVATELNÝ ZÁŽITEK Z ČESKÝCH HOKEJOVÝCH HAL

ARENA TOUR 2023 – tak zní název dlouho očekávané podzimní šňůry, kterou popová kapela MIRAI odstartuje 17. listopadu koncertem v Ostravě. Následují velkolepé shows v hokejových halách v Brně a Pardubicích, turné oblíbená čtveřice z Frýdku-Místku završí v pražské O2 areně, kterou loni dvakrát vyprodala. Očekávání jsou tedy velká, což si uvědomuje i zpěvák Mirai Navrátil: „*Čeká nás nejzásadnější a nejnáročnější prověrka v dosavadní historii naší kapely. Začínali jsme v klubech, pokračovali v kulturácích, ale když potřebujete posbírat desítky tisíc lidí po celé republice, jdete do toho all in,*“ říká.

NA CO SE TĚŠIT?

Kapela ve složení Mirai Navrátil, Šimon Bílý, Tomáš Javůrek a Michal Stulík v hokejových halách nabídne fanouškům od každého trochu. Budou ohně i svíčky. „*Pojedeme ve stejném složení týmu jako vloni v O2 areně a o velkolepý vizuál scény se postará geniální stage designer Matyáš Vorda. Techniku nám bude zajišťovat parta, která jezdila evropské turné s Red Hot Chili Peppers, Metallicou a technicky zajišťovala koncert třeba i Davida Guetty. Přijďte si i vy užít nevidanou show s nezaměnitelnou atmosférou a největšími hity, které znáte z televize a rádií,*“ láká Mirai Navrátil.

A NA CO SE TĚŠÍ KAPELA, ČEHO SE NEJVÍC BOJÍ A CO JE PRO MIRAI NEJVĚTŠÍ VÝZVOU?

NA CO SE NEJVÍCE TĚŠÍM?

Mirai: *Na život!*

Tomáš: *Na zaplněné haly a epickou atmosféru.*

Michal: *Těším na lehkou nervozitku těsně před koncertem a stav, když vstoupím na pódium, vše se najednou ztratí a začnu si to maximálně užívat.*

Šimon: *Že se přijde podívat maminka.*

ČEHO SE BOJÍM?

Mirai: *Věcí, které neovlivním.*

Tomáš: *Bojím se, aby nenastala nějaká*

technická chyba, kterou nemůžeme ovlivnit.

Michal: *Nebojím se ničeho, vše bude tak, jak má být.*

Šimon: *Hezkejch holek na tour.*

CO POVAŽUJI ZA NEJVĚTŠÍ VÝZVU?

Mirai: *Obletět svět jako pilot.*

Tomáš: *Předvést lidem show, která v nich něco zanechá.*

Michal: *Svléknout se na koncertě do naha, jak Flea z RHCHP!*

Šimon: *Zhubnout.*

CO O MĚ FANOUŠCI NEVÍ?

Mirai: *Ještě snad máme x let na to se poznat. Pojdme to neuspěchat.*

Tomáš: *Při prvním koncertě v O2 areně jsem byl při nástupu na stage tak dojatý, že jsem měl co dělat, abych se nerozbrečel, tak silně to bylo.*

Michal: *Že jsem blond.*

Šimon: *Že umím hrát na housle.*

ARENA TOUR 2023

KAPELA MIRAI

MIRAI jsou aktuálně nejposlouchanější českou kapelou. Na svém kontě mají prestižní *Cenu Anděl, Zlatého slavíka* a tři mnohonasobně oceněná alba: *Konnichiwa* (2017), *Arigato* (2019) a *Maneki Neko* (2021).

Soutěž o zboží Locomotif

Pošlete nám správně vylouštěnou tajenku a na tři z vás čeká tričko, případně jiné zboží značky Locomotif s originálním železničářským motivem. Vybrat si můžete i čepici nebo dopravní pexeso.

Svou odpověď zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 18. října 2023.

Křížovka
o hodnotné ceny

Agnes Repplier (1855–1950),
americká esejistka:

... viz tajenka

POMŮČKA: ANAT, AVO, EIFEL	LYŽE	BAŽINNÝ VÁPENEC	MYS (KNIŽNĚ)	TALISMAN	?	POZICE (SLANG.)	OKRSKOVÁ VOLEBNÍ KOMISE (ZKR.)	POBYVAT PŘES NOC	KOČKOVITÁ ŠELMA	ZASEDÁNÍ (KNIŽNĚ)	?	DOSTÁVAT SE DOVNITŘ	HROB (KNIŽNĚ)	DRAHÝ KÁMEN	PODNIK V PEČKÁCH	FILMOVÝ PÁVKŮV ZÁVOZNIK
KRÁTKÉ KABÁTY					ZPŮSOB DRŽENÍ ZBRANĚ						Z TOHO DŮVODU					
PŘELUD					PLODY NÁLEV						HŘMOT (KNIŽNĚ) NERVOVÝ ZÁŠKUB					
1. ČÁST TAJENKY																
?	OPAR (BÁS.)	KÓD EVROPSKÉ MĚNY	HUBOVAT 3. ČÁST TAJENKY				KYSELINA OLEJOVÁ MONGOLSKÝ ROLNÍK						LESKLÝ NÁTĚR STR. ÚČETNÍ KNIHY			
KŘÍŽENEC KONĚ S OSLICÍ						PLATIDLO MACAA OTVORY V MÍSTNOSTI				CHAPLINŮV FILM SOUČÁST EL. VEDENÍ			2. ČÁST TAJENKY	EGYPTSKÁ BOHNĚ VÁLKY	DVOUKOLÁK	
DŮLNÍ VOZÍK (SLANG.)					KYPŘÍTI PLUHEM JAPONSKÝ ALK. NÁPOJ						ESKYMÁČKÝ ČLUN KUS LEDU					
PAPOUŠEK				NĚM. KARETNÍ HRA VOLEBNÍ SCHRÁNKA					ZNEČIŠTĚNÁ KALEM KUS							
?	BANDÁŽ	URÝCHL. ELEKTRODA VZDÁLENOST						CUKRAŘSKÝ VÝROBEK 4. ČÁST TAJENKY					SAPONÁT NA NÁDOBÍ VOUSY POD NOSEM			
LEHKÁ ODŘENINA							CĚVA KONAT					DRUH LOSOSA JIHO- EVROPAN				
MYTICKÉ						ČIPERNÁ MINULÉHO ROKU					ASIAT ÚKON				ŠPANĚLSKÁ EX- KRÁLOVNA	POPRAVCÍ
PŘÍZE					ŘÍMSKY 54 PRÁVO					OTEC (ZDROB.)						
KTERÝ (SLOV.)				VÝRAZ NAPOMENUTÍ OPERACNÍ PAMĚŤ PC						HLINĚNÝ DECHOVÝ HUDEBNÍ NÁSTROJ						
SPASIT									NĚMECKÁ TV STANICE				KONEC ŠACHOVÉ HRY			
?	JEDNOTNÁ TELEKOMU- NIKAČNÍ SÍŤ (ZKR.)	ROVNOST (KNIŽNĚ) DRUH PEPŘE														
JHO						POHOVKA	ZAOBLNÝ	VYLUCOVAT SLINY								
TVOJI				HUTNICKÉ PALIVO POHOŘÍ V SRN												
KOPT					ZKR. LIBER. UNIVERZITY SPZ OKR. KOLÍN											
?	OZN. PRO GLOBÁLNÍ POLOHOVÝ SYSTÉM	NE NĚMECKY ČERVENÝ														
PSAVEC																
POCINTATI (EXPR.)																
KUS NÁBYTKU					SVORNÍK											

Na tři výherce čeká zboží Locomotif
s originálním železničářským motivem

Cítat z minulého čísla: **Svět je velký a chci si ho pořádně prohlédnout, než se setmí.**

1 Kterou literární cenu získala spisovatelka Michaela Klevisová?

- A Cenu Jiřího Ortena
- B Cenu Česká kniha
- C Cenu Jiřího Marka

2 Kde se v Těšínském Slezsku nachází Archeopark?

- A v Chotěbuzi
- B v Českém Těšíně
- C v Jablunkově

3 Kdy byla zprovozněna první úzkorozchodná dráha v Sasku?

- A v roce 1841
- B v roce 1861
- C v roce 1881

4 Který dezert je součástí podzimního menu ČD Restaurant?

- A makovec
- B jablečný závin
- C rybízový koláč

5 Co si musíte odložit před vstupem do mešity v Istanbulu?

- A čepice a šátky
- B boty
- C mobilní telefony

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal?

Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžít můžete na www.cdprovas.cz

Na webových stránkách vyplňte příslušný formulář a své odpovědi zadávejte do **18. října 2023**. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu. Tři výherce odměníme poukázkami do obchodní sítě PONT v hodnotě 1 000 Kč. Další tři z vás obdrží Skupinovou víkendovou jízdenku ČD (ve verzi pro celou Českou republiku) v hodnotě 899 Kč.

Správné odpovědi z minulého čísla:

- 1 – od 5 let
- 2 – Kozel
- 3 – v Bohumíně
- 4 – Kyjovan v kroji
- 5 – ženám

pont to go

Záříjové soutěže

Soutěžili jste v minulém čísle ČD pro vás?

Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o voucher na snímek Spider-Man: Napříč paralelními světy

Jak se jmenuje hlavní hrdina filmu Spider-Man: Napříč paralelními světy?
B Miles Morales

Soutěž o knihy z výzvy 10 000 kroků

Tajenka zní: ... chci si ho pořádně prohlédnout, než se setmí.

Každý měsíc s námi můžete vyhrát poukázky PONT, Skupinovou víkendovou jízdenku ČD a další ceny.

I tvoje máma by to namalovala líp

Nečmárej na vlaky
a založ radši kapelu.

#spolecnezacistevlakly

Středočeský kraj

pid

ropid

idsk

SPOLEČNĚ ZA ČISTÉ VLAKY

Kdo s námi cestuje, ten to lajkuje

LuBOSS

Čau, už sedím ve vlaku, wifina jede a klima taky ☀️, takže paráda! 🍷

PohoDan

Výborně 🍷, počkám na tebe na hlaváku 🧑🏻 a zajdeme někam na oběd. 🍷🍷

LuBOSS

Spíš na pivko 🍷, v restauráku totiž měli skvělou svíčkovou. 🍷🍷🍷

Zásuvky 230 V

Klimatizace

Internet zdarma

Restaurace

Roznáška občerstvení

Bezbariérový přístup

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/modernidopravce

České dráhy
Národní doprava